

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 19.9.2007
KOM(2007) 528 endelig

2007/0195 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om ændring af direktiv 2003/54/EF om fælles regler for det indre marked for elektricitet

(forelagt af Kommissionen)

{SEK(2007) 1179}

{SEK(2007) 1180}

BEGRUNDELSE

El og gas har afgørende betydning for velfærden i Europa. Uden et effektivt europæisk el- og gasmarked med konkurrence må borgerne i Europa betale alt for høje priser for at få dækket nogle af deres mest grundlæggende daglige behov. El- og gasmarkedet er også afgørende for Europas konkurrenceevne, eftersom energi er en vigtig faktor i europæisk erhvervsliv.

Et effektivt el- og gasmarked er også en forudsætning for at løse klimaproblemerne. Kun med et velfungerende marked kan der udvikles effektivt fungerende emissionshandelsmekanismer og en vedvarende energibranche, der kan realisere Det Europæiske Råds ambitiøse målsætning om, at 20 % af EU's energiforsyninger skal komme fra vedvarende energikilder i 2020.

Endelig er et el- og gasmarked med selskaber, der konkurrerer på EU-plan, afgørende for sikkerheden i EU's energiforsyninger, eftersom kun et marked, der omfatter hele EU og er præget af konkurrence, afgiver de rette investeringssignaler, tilbyder alle potentielle investorer rimelige adgangsforhold til nettet og giver både netoperatører og energiproducenter virkningsfulde incitamenter til at investere de milliarder af euro, som der bliver behov for i EU over de kommende to tiår.

Liberaliseringen af el- og gasmarkedet blev sat i gang for omkring ti år siden. Gennem disse ti år har mange borgere i EU fået gavn af friere valgmuligheder og mere konkurrence, samtidig med at servicen og forsyningssikkerheden er blevet bedre. Imidlertid viser en vurdering, som Kommissionen og energimyndighederne i Europa har foretaget, at udviklingen af markeder med virkelig konkurrence endnu langt fra er fuldført. I praksis har alt for få af borgerne og virksomhederne i EU forskellige leverandører at vælge imellem. Fraværet af et ægte indre marked skyldes fragmentering langs nationale grænser, en høj grad af vertikal integration og en stærk koncentration på markedet.

Siden de nuværende direktiver for el og gas trådte i kraft i juli 2003, har Kommissionen løbende overvåget, hvordan de er blevet gennemført, og hvilke virkninger de har haft på markedet, og den har jævnlig været i kontakt med alle berørte parter. Kommissionen har bl.a. offentliggjort og årlig benchmarking-rapport om gennemførelsen af det indre marked for el og gas. Den har tilrettelagt reguleringsfora for elektricitet i Firenze og for gas i Madrid, hvor ministerier, nationale regulerende myndigheder, Kommissionen, transmissionssystemoperatører, leverandører, forhandlere, forbrugere, fagforeninger, netbrugere og elbørser har kunnet mødes jævnligt.

Ved udgangen af en af 2005 opfordrede Det Europæiske Råd på mødet i Hampton Court til, at der blev udformet en ægte europæisk energipolitik. Kommissionen reagerede på denne opfordring ved den 8. marts 2006 at udsende en grøn bog om tilrettelæggelse af en sammenhængende fælles europæisk energipolitik. Den offentlige høring indbragte 1 680 svar. Allerede i 2005 iværksatte Kommissionen en undersøgelse af konkurrencen på gas- og elmarkederne. Den blev sat i gang som reaktion på henvendelser fra forbrugerside og fra nye markedsdeltagere i sektoren, som udtrykte utilfredshed med udviklingen på engrosmarkederne for gas og elektricitet og med forbrugernes begrænsede valgmuligheder. Den afsluttende rapport om undersøgelsen godkendte Kommissionen den 10. januar 2007 sammen med en omfattende buket af foranstaltninger, som skulle indgå i en ny energipolitik for Europa.

Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 med titlen "En energipolitik for Europa"¹ belyste, hvor vigtigt det er at færdigudvikle det indre marked for elektricitet og naturgas. Meddelelsen byggede på en omfattende rapport om det indre marked, på de endelige resultater af konkurrenceundersøgelsen af sektoren og på grundige gennemgange af situationen på de nationale el- og gasmarkeder. Sideløbende hermed har Kommissionen foretaget en konsekvensvurdering for at undersøge de strategiske muligheder for at færdigudvikle det indre gas- og elmarked. Konsekvensvurderingen omfattede også en høring af de berørte parter. Organisationer med rødder i 19 lande indsendte i alt 339 udfyldte spørgeskemaer. Dertil kom 73 spørgeskemaer fra organisationer, der ikke har tilknytning til noget bestemt land. Der blev holdt samtaler med yderligere 56 berørte parter, hovedsagelig selskaber, der kunne blive berørt af kravet om adskillelse af deres aktiver eller om øget gennemsigtighed.

Det Europæiske Råd opfordrede på mødet i foråret 2007 Kommissionen til yderligere foranstaltninger som f.eks.:

- effektiv udskillelse af forsynings- og produktionsvirksomhed fra driften af net
- yderligere harmonisering af de nationale energimyndigheders beføjelser og styrkelse af deres selvstændighed
- oprettelse af en uafhængig mekanisme for samarbejde mellem nationale regulerende myndigheder
- oprettelse af en mekanisme, som gør det muligt for transmissionssystemoperatører at samordne nettenes drift og sikkerhed bedre og at drive grænseoverskridende handel og grænseoverskridende net, og
- øget gennemsigtighed i forretningerne på energimarkedet.

Det Europæiske Råd understregede også behovet for at styrke forsyningsikkerheden og solidariteten mellem medlemsstaterne.

I sin beslutning om udsigterne for det indre gas- og elmarked, der blev vedtaget den 10. juli 2007, gav Europa-Parlamentet stærk politisk støtte til en fælles energipolitik og mente, at adskillelse på transmissionsniveauet var det mest effektive middel til at sikre infrastrukturinvesteringer på en ikke-diskriminerende måde, fair netadgang for nytilkomne virksomheder og markedsgennemsigtighed. Parlamentet understregede imidlertid, at der også var behov for andre foranstaltninger, og at forskellene mellem el- og gasmarkederne kunne kræve forskellige gennemførelsesordninger. Parlamentet opfordrede desuden til, at der blev etableret et bedre samarbejde i EU mellem de nationale regulerende myndigheder i en instans på EU-niveau som en måde, hvorpå man kunne fremme en mere europæisk metode til regulering af forholdene på tværs af grænserne.

---

¹ KOM(2007) 1.

Rådet af Europæiske Energiregulatorer (CEER) hilste Kommissionens meddelelse af 10. januar velkommen og bakkede kraftigt op om opfordringen til ny EU-lovgivning, som skal sætte projektet for et enhedsmarked for energi tilbage på sporet. Den 6. juni 2007 udsendte de europæiske energimyndigheder seks dokumenter, hvori de tager stilling til hovedspørgsmålene i den nye energilovgivning. De tilsluttede sig især Kommissionens forslag om et styrket reguleringstilsyn på nationalt plan og i EU og om effektiv udskillelse af transmissionsnettene. De regulerende myndigheder anbefalede tydeligt, at ejendomsretlig udskillelse af transmissionen principielt bør være den model, der stilles krav om i den nye EU-lovgivning, og at dette bør være tilfældet både inden for elektricitet og gas.

Alle disse bidrag blev taget i betragtning under udarbejdelsen af de foreliggende forslag, der resumeres herunder.

1.   EFFEKTIV UDSKILLELSE AF FORSYNINGS- OG PRODUKTIONSVIRKSOMHED FRA DRIFTEN AF NET

1.1.   De nuværende bestemmelser om adskillelse er ikke nok til at sikre et velfungerende marked

Gældende lovgivning kræver, at netdriften er selskabsretligt og funktionelt adskilt fra forsynings- og produktionsvirksomhed. Medlemsstaterne har opfyldt dette krav ved at anvende forskellige organisationsstrukturer. Flere medlemsstater har oprettet et helt særskilt selskab til drift af nettet, mens andre har udskilt en juridisk enhed inden for et integreret selskab. Kravene om selskabsretlig og funktionel adskillelse har bidraget positivt til fremkomsten af konkurrence på elektricitets- og gasmarkederne i flere medlemsstater.

Erfaringerne har dog vist, at der opstår tre typer problemer, hvor transmissionssystemoperatøren er en juridisk enhed inden for et integreret selskab.

For det første kan transmissionssystemoperatøren give de tilknyttede selskaber en bedre behandling end konkurrerende tredjeparter. Ja, integrerede selskaber kan udnytte deres netanlæg til at gøre det vanskeligere for konkurrenter at komme til. Grunden hertil er, at selskabsretlig og funktionel adskillelse ikke løser den grundlæggende interessekonflikt i integrerede selskaber, som betyder, at forsynings- og produktionsinteresserne søger at maksimere deres salg og deres markedsandele, hvorimod netoperatøren har pligt til at tilbyde konkurrenter adgang uden forskelsbehandling. Denne iboende interessekonflikt er det næsten umuligt at kontrollere ved hjælp af reguleringstiltag, fordi transmissionssystemoperatørens uafhængighed inden for det integrerede selskab umuligt kan overvåges uden alt for byrdefuld og indgribende regulering.

For det andet giver de nuværende adskillelsesregler ingen sikkerhed for ikke-diskriminerende adgang til oplysninger, da der ikke findes noget effektivt middel til at forhindre transmissionssystemoperatører i at overlade markedsfølsomme oplysninger til den del af det integrerede selskab, der arbejder med produktion eller forsyning.

For det tredje forvrides incitamenterne til investeringer i et integreret selskab. Vertikalt integrerede netoperatører har ikke noget incitament til at udvikle nettet i markedets almene interesse, hvad der ville give bedre betingelser for nye investorer på produktions- eller forsyningsiden; de har tværtimod en naturlig interesse i at begrænse nye investeringer, der vil gavne konkurrenterne og føre til ny konkurrence på det gamle monopolselskabs "hjemmemarked". Investeringsbeslutninger, der træffes af vertikalt integrerede selskaber, vil snarere tage hensyn til de tilknyttede forsyningsfirmaer behov. Sådanne selskaber synes i særlig grad at være utilbøjelige til at udvide sammenkoblingerne eller kapaciteten for gasimport og dermed styrke konkurrencen på det gamle monopolselskabs hjemmemarked, og det skader det indre marked.

Kort sagt: et selskab, der forbliver vertikalt integreret, har en naturlig tilskyndelse til både at underinvestere i nye net (af frygt for, at sådanne investeringer kunne hjælpe konkurrenterne til at trives på "dets" hjemmemarked) og - overalt hvor det muligt - at give sine egne salgsvirksomheder en fortrinsstilling, hvor det gælder adgang til nettet. Det skader EU's konkurrenceevne og forsyningsikkerhed og lægger hindringer i vejen for realiseringen af EU's mål på områderne klimaændringer og miljø.

Dette fremgår af investeringstal fra de senere år: Vertikalt integrerede selskaber har f.eks. geninvesteret langt mindre af deres provenu fra overbelastningsafgifter ved grænseoverskridende kapacitetsproblemer i nye sammenkoblingslinjer end fuldt udskilte operatører. En effektiv adskillelse vil gøre op med denne form for forvredne investeringsincitament, som er typiske for vertikalt integrerede transmissionssystemoperatører. Dermed vil også forsyningsikkerheden blive forbedret. Kommissionen har bemærket, at en effektiv udskillelse af transmissionssystemoperatører fremmer disses investeringsaktivitet. De pågældende medlemsstater har efterfølgende tiltrukket nye infrastrukturinvestorer, som f.eks. bygger terminaler til flydende naturgas (LNG).

Også prisen på elektricitet på forskellige markeder har i de senere år vist, hvilket udbytte ejendomsretlig adskillelse giver: I de seneste ti år har vertikalt integrerede selskaber hævet priserne mere og opretholdt højere priser end fuldt udskilte selskaber.

1.2. Det viser tydeligt, at udskillelsen af transmissionssystemoperatører må gøres mere effektiv

På dette punkt viser det foreliggende forslag klart, at Kommissionen foretrækker ejendomsretlig adskillelse. I praksis betyder det, at medlemsstaterne må sørge for, at den samme person eller de samme personer ikke kan kontrollere en forsyningsvirksomhed og samtidig besidde nogen interesse i eller udøve nogen rettigheder over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem. Denne bestemmelse gælder også omvendt: kontrol over en transmissionssystemoperatør udelukker muligheden for at besidde interesser i eller udøve rettigheder over for et forsyningselskab.

Med denne formulering giver reglen mulighed for, at den samme investor, eksempelvis en pensionsfond, har ikke-kontrollerende mindretalsinteresser i både en transmissionssystemoperatør og et forsyningselskab. En sådan minoritetsaktionær må dog ikke have blokerende rettigheder i begge virksomheder og må heller ikke udpege medlemmer af deres ledelser; ingen kan heller være medlem af ledende organer i begge virksomheder. En sådan tydelig ejendomsretlig adskillelse mellem transmissionssystemoperatører og

forsyningsvirksomheder er den mest effektive og stabile måde at sikre udskillelsen af transmissionsnettet på, og dermed løse den iboende interessekonflikt.

Til gennemførelse af denne mulighed kan medlemsstaterne vælge følgende ordning, som kan være med til at beskytte interesserne hos aktionærer i vertikalt integrerede selskaber. Det vertikalt integrerede selskabs aktier kan deles op mellem på den ene side aktier i det selskab, der ejer transmissionssystemet, og på den anden aktier i forsyningsvirksomhederne. Derefter kan disse aktier tildeles aktionærerne i det tidligere vertikalt integrerede selskab.

Selvom Kommissionen mener, at ejendomsretlig adskillelse må være at foretrække, stiller den dog et alternativ til rådighed for de medlemsstater, der måtte vælge det. Denne mulighed må imidlertid yde den samme sikkerhed for, at den pågældende netorganisation handler uafhængigt, og de samme incitament for den til at investere i ny infrastruktur, der kan gavne konkurrenter. I denne mulighed, der er en afvigelse fra grundprincippet om ejendomsretlig adskillelse, kaldes netorganisationen "uafhængig systemoperatør". På den måde får vertikalt integrerede selskaber mulighed for at bevare ejendomsretten til deres netanlæg, men det er en forudsætning, at selve transmissionsnettet ledes af en uafhængig systemoperatør - en virksomhed eller enhed, der er helt adskilt fra det vertikalt integrerede selskab; den uafhængige systemoperatør varetager alle en netoperatørs opgaver. For at sikre, at operatøren vedvarende vil handle i fuld uafhængighed af det vertikalt integrerede selskab, må der opstilles regler og indføres løbende myndighedstilsyn.

I nogle tilfælde kan vertikalt integrerede selskaber blive tvunget til at afhænde nogle af deres aktiver, særlig deres transmissionsnet, eller overdrage driften af sådanne aktiver til en tredjepart for at kunne efterleve de foreslåede krav til effektiv adskillelse. Der synes dog ikke at findes noget tredje alternativ til de foreslåede muligheder, hvis vi skal sikre, at transmissionssystemoperatørerne bliver helt uafhængige.

De to muligheder finder anvendelse på samme måde i el- og gassektoren. Selv om Kommissionen er klar over, at udviklingen hen imod ejendomsretlig adskillelse i almindelighed er kommet længere i elsektoren i EU, har den ikke fundet overbevisende argumenter for, at de to sektorer bør behandles forskelligt. Den grundlæggende interessekonflikt mellem forsynings- og produktionsaktiviteter på den ene side og drift og udvikling af nettet på den anden findes i lige grad i begge sektorer. Desuden er det ikke ejerskab til nettet, der er nøglen til langsigtede forsyningsaftaler med gasproducenter højere oppe i forsyningskæden, men derimod det, at der er et stærkt kundegrundlag. EU vil utvivlsomt fortsat være et yderst attraktivt marked for gasforsyning uanset ejerstrukturen i køberselskaberne, som kan konkurrere på lige fod om gassen, når først de er effektivt udskilt. Kommissionen er også klar over, at gastransport i modsætning til eltransmission indebærer, at gasmolekylerne bevæger sig fysisk gennem rørledningerne. Transmissionssystemoperatøren har derfor større kontrol over strømmenes retning og kapacitetsudnyttelsen i systemet. Det betyder, at det er mindst ligeså vigtigt at udskille gasnettene effektivt som at udskille elnettene.

Men for at tilskynde forsynings- og produktionsselskaber til at investere i ny energiinfrastruktur har vi i dette forslag medtaget en mulighed for at fritage opførelse af nye infrastrukturanlæg midlertidigt for kravet om ejendomsretlig adskillelse. Undtagelsen vil blive gjort i enkelttilfælde under hensyntagen til økonomien i den nye investering, målene for det indre marked og målene for forsyningsikkerheden.

I overensstemmelse med EF-traktatens artikel 295 skal reglerne anvendes på samme måde over for offentligt og privat ejede selskaber. Det betyder, at ingen person eller gruppe af personer, uanset om de henhører under den offentlige eller den private sektor, hverken alene eller i fællesskab må påvirke sammensætningen af bestyrelser, stemmeafgivningen eller beslutningsprocesserne, hverken hos transmissionssystemoperatører eller hos forsynings- eller produktionsselskaber. På den måde sikres en offentligt ejet transmissionssystemoperatørs uafhængighed, selvom forsynings- og produktionsvirksomheden foregår i offentligt regi. Det foreslås således ikke, at statsejede selskaber skal sælge deres net til et privatejet selskab. For eksempel kan en offentlig organisation eller staten opfylde dette krav ved at overføre rettighederne (som er det, der giver "indflydelse") til en anden offentligt eller privat ejet juridisk person. Det vigtige er, at den berørte medlemsstat i alle tilfælde, hvor der gennemføres adskillelse, må påvise, at resultaterne af effektive i praksis, og at selskaberne drives helt uafhængigt af hinanden, således at der bliver lige arbejdsvilkår over hele EU.

Til slut skal det bemærkes, at bestemmelserne om ejendomsretlig udskillelse af transmissionsnet ikke finder anvendelse i medlemsstater, der ingen transmissionsnet har for gas eller elektricitet, men kun distributionsnet.

1.3. Forhold vedrørende tredjelande

Det foreliggende forslag kræver, at transmissionssystemoperatører adskilles effektivt fra forsynings- og produktionsvirksomhed, ikke kun på nationalt plan, men i hele EU. Det betyder specifikt, at forsynings- eller produktionsselskaber, der arbejder et sted i EU, i ikke må eje eller drive et transmissionssystem i nogen medlemsstat. Det krav gælder i lige grad for EU- og ikke-EU-selskaber.

Lovpakken indeholder beskyttelsesklausuler, der skal sikre, at selskaber fra tredjelande, som ønsker at erhverve en betydelig interesse i eller ligefrem kontrol over et energinet i EU, påviseligt og utvetydigt skal opfylde de samme krav om adskillelse, som EU-selskaber. Kommissionen kan gribe ind, hvis en køber ikke kan påvise sin både direkte og indirekte uafhængighed af forsynings- og produktionsvirksomhed.

Velfungerende markeder og energinet er afgørende for økonomiens konkurrenceevne og for borgernes velstand. Målet for det foreliggende forslag er at fremme konkurrencen på de europæiske energimarkeder og deres evne til at fungere efter hensigten. På denne baggrund er det - uden at det må gå ud over Fællesskabets internationale forpligtelser - uomgængeligt nødvendigt at sikre, at alle økonomiske operatører på de europæiske energimarkeder følger og handler i overensstemmelse med markedsinvestorprincippet. Kommissionen foreslår derfor en bestemmelse om, at personer og selskaber fra tredjelande ikke må erhverve kontrollen med et transmissionssystem eller en transmissionssystemoperatør i Fællesskabet, medmindre det tillades i en aftale mellem EU og det pågældende tredjeland. Formålet hermed er at sikre, at selskaber fra tredjelande følger både ånden og bogstaven i de regler, der også gælder for EU-baserede virksomheder - ikke at diskriminere mod dem. Endelig vil Kommissionen også hurtigt foretage en grundig gennemgang af de bredere aspekter af EU's eksterne energipolitik, og resultaterne af denne gennemgang vil blive lagt frem for offentligheden.

Sammenfattende om det vigtige spørgsmål om adskillelse skal det noteres, at de her foreliggende forslag til effektiv adskillelse er et nødvendigt og afgørende skridt frem mod integrationen i et marked, der omfatter hele EU. De kan i sidste ende bidrage til, at der opstår overnationale transmissionssystemoperatører, fordi operatørerne ikke længere holdes tilbage af gensidig mistro. På den anden side er det sandsynligt, at hvis der skulle opstå overnationale

transmissionssystemoperatører, uden at der var sikkerhed for deres fulde uafhængighed, ville konkurrencen mellem tilknyttede forsynings- og produktionsselskaber blive svækket på grund af risikoen for hemmelige forståelser. Uden effektiv adskillelse ville den form for samarbejde derfor give anledning til bekymring for konkurrencen. Det skal bemærkes, at de foreliggende forslag indeholder flere yderligere foranstaltninger, hvis formål er at fremme markedsintegrationen i EU, herunder blandt andet forslag til forbedret samarbejde mellem transmissionssystemoperatører.

2. STØRRE BEFØJELSER OG UAFHÆNGIGHED TIL DE NATIONALE MYNDIGHEDER

2.1. Stærkere nationalt myndighedstilsyn med el- og gasmarkedet

De eksisterende direktiver for elektricitet og gas foreskriver, at medlemsstaterne skal oprette regulerende myndigheder. Disse myndigheder er i flere medlemsstater veletablerede organer med omfattende beføjelser og ressourcer, der giver dem mulighed for at regulere markedet på ordentlig vis. I andre er de først blevet oprettet for nylig, og deres beføjelser er svagere eller spredt over forskellige organer. Denne mangel på ensartethed fremgår af omfattende landeundersøgelser, som Kommissionen har udført, og som også viser, at den regulerende myndighed i mange tilfælde er svagt stillet.

Erfaringerne fra medlemsstater, hvis markeder har været åbne i flere år, og fra andre offentlige forsyningssektorer, som er åbne for konkurrence, viser tydeligt, at stærke regulerende myndigheder er nødvendige for, at markedet kan fungere fornuftigt, især når der er tale om brug af netinfrastruktur.

Derfor sigter det foreliggende forslag mod at styrke de regulerende myndigheders beføjelser. For det første får de et klart mandat til i tæt samspil med Kommissionen og Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder at samarbejde på europæisk plan om at tilvejebringe sikre og miljømæssigt bæredygtige indre markeder for elektricitet og gas i EU, hvor konkurrencen kan udfolde sig, og om at åbne markedet effektivt for alle forbrugere og leverandører.

For at andet foreslås det, at deres beføjelser til at regulere markedet udvides, navnlig på følgende områder:

- overvågning af, om transmissions- og distributionssystemoperatører følger reglerne for tredjepartsadgang, forpligtelserne til adskillelse, mekanismerne for balancering og reglerne for håndtering af situationer med overbelastning af nettet og forvaltning af sammenkoblinger
- undersøgelse af transmissionssystemoperatørernes investeringsplaner og bedømmelse, i myndighedens årsberetning, af, i hvilket omfang transmissionssystemoperatørernes investeringsplaner stemmer overens med den tiårige europæiske netudviklingsplan; overvågning af nettets sikkerhed og pålidelighed og granskning af reglerne for netsikkerhed og -pålidelighed
- overvågning af forpligtelserne til gennemsigtighed
- overvågning af graden af markedsåbning og konkurrence samt fremme af effektiv konkurrence i samarbejde med konkurrencemyndighederne og

- sikring af, at forbrugerbeskyttelsesreglerne fungerer effektivt.

Elektricitet og gas er grundlæggende forskellige fra andre varer i handlen, fordi de er netbaserede produkter, som det er umuligt eller meget dyrt at oplagre. Det gør dem følsomme for markedsmisbrug, og derfor må myndighedstilsynet med virksomheder inden for el- og gask markedet intensiveres. De regulerende myndigheder må have adgang til oplysninger om selskabernes driftsbeslutninger. Det foreslås, at selskaberne får pligt til at opbevare data om deres driftsbeslutninger i fem år og lade de nationale regulerende myndigheder, de nationale konkurrencemyndigheder og Kommissionen få indsigt i dem, så disse myndigheder kan føre effektiv kontrol, når der fremsættes påstande om markedsmisbrug. Det vil begrænse markedsmisbruget omfang, øge tilliden til markedet og dermed stimulere handel og konkurrence.

Nogle typer af handlende (f.eks. banker) er allerede underlagt sådanne forpligtelser i henhold til direktivet om markeder for finansielle instrumenter, og de bør ikke være underlagt dobbelte forpligtelser. Journalføringspligten bør derfor ikke indskrænke, men være forenelig med gældende fællesskabslovgivning om finansmarkeder. Energimyndighederne og finansmarkedsmyndighederne bør samarbejde, så de kan bistå hinanden med at få overblik over de pågældende markeder. Inden Kommissionen vedtager retningslinjer for journalføringskravene, vil der tilgå Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder og Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (CESR) en opfordring til at samarbejde og rådgive Kommissionen om, hvad sådanne retningslinjer bør indeholde.

For at give de regulerende myndigheder mulighed for at varetage deres opgaver, vil de få beføjelser til at foretage efterforskning, til at udbede sig alle nødvendige oplysninger og til at pålægge afskrækkende sanktioner. De skal også i fuldt omfang tage hensyn til målene for energieffektivitet, når de udfører deres markedsregulerende opgaver.

2.2. Markedet får tillid til påviseligt uafhængige regulerende myndigheder

De regulerende myndigheders uafhængighed er et nøgleprincip i god regeringsførelse og en grundlæggende forudsætning for markedets tillid. Den nugældende lovgivning foreskriver, at de regulerende myndigheder skal være helt uafhængige af gas- og elektricitetsindustriens interesser. Men den fortæller ikke noget om, hvordan det kan sikres, at denne uafhængighed kan eftervises, og den garanterer ikke uafhængighed af kortsigtede politiske interesser.

Derfor er det en hovedopgave at styrke de nationale energimyndigheders uafhængighed, sådan som det understreges i konklusionerne fra Det Europæiske Råds forårsmøde i 2007 og i Europa-Parlamentets udtalelse.

Det foreslås, at den regulerende myndighed skal være en selskabsretligt særskilt enhed og funktionelt uafhængig af enhver anden offentlig eller privat enhed, og at dets personale og alle medlemmer af dets besluttende organ skal handle uafhængigt af alle markedsinteresser og hverken søge eller modtage instrukser fra nogen regering eller anden offentlig eller privat organisation. Med dette for øje foreslås det, at de regulerende myndigheder skal have status som juridiske personer, budgetmæssig autonomi, passende menneskelige og økonomiske ressourcer og en uafhængig ledelse.

3. ET UAFHÆNGIGT ORGAN, HVOR DE NATIONALE REGULERENDE MYNDIGHEDER KAN SAMARBEJDE OG TRÆFFE AFGØRELSE: AGENTURET FOR SAMARBEJDE MELLEM ENERGIMYNDIGHEDER

3.1. De positive erfaringer med ERGEG bør føre til, at der oprettes en formel samarbejdsstruktur

Selvom der er sket en kraftig udvikling af det indre energimarked, mangler der stadig en mulighed for at regulere spørgsmål af grænseoverskridende karakter. For at tage fat på dette spørgsmål har Kommissionen taget initiativ til selvregulerende organer som Firenze-forummet (elektricitet) og Madrid-forummet (gas). I disse fora samles de berørte parter om at styrke samarbejdet.

Dertil kommer, at Kommissionen i 2003 nedsatte en uafhængig rådgivende gruppe for elektricitet og gas under betegnelsen "Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas (ERGEG)" for at fremme rådslagning, samordning og samarbejde mellem de regulerende myndigheder i medlemsstaterne og mellem disse myndigheder og Kommissionen med det formål at konsolidere det indre marked for elektricitet og naturgas. ERGEG er sammensat af repræsentanter for de nationale regulerende myndigheder.

Gruppen har i de senere år ydet særdeles positive bidrag til udviklingen af det indre marked for gas og elektricitet ved at udstede ikke-bindende retningslinier og rette henstillinger og udtalelser til Kommissionen. Oprettelsen af de selv-regulerende organer og ERGEG har dog ikke ført til det virkelige fremskridt hen imod opstillingen af fælles standarder og fremgangsmåder, som er nødvendigt for at virkeliggøre handel på tværs af grænserne og udvikling af i første omgang regionale markeder og i sidste ende et europæisk energimarked.

Energisektoren er med tiden blevet mere kompleks og omfatter i højere grad forskellige økonomiske interesser. Den nuværende fremgangsmåde inden for ERGEG, hvor enighed i praksis normalt kræver tilslutning fra 27 regulerende myndigheder og mere end 30 transmissionssystemoperatører, giver ikke tilfredsstillende resultater. Det har mundet ud i en række ikke-bindende regler og i bestræbelser på at nå til enighed om fælles fremgangsmåder gennem "gradvis konvergens", men ikke ført til de nu nødvendige virkelige afgørelser af vanskelige spørgsmål.

De tekniske forskrifter, som elselskaber i øjeblikket må arbejde efter, "grid-codes", er meget forskellige fra medlemsstat til medlemsstat og ofte ikke engang ens inden for samme medlemsstat. Disse regler er nødt til at nærme sig hinanden for til sidst at blive harmoniseret, hvis vi skal integrere energimarkederne i EU.

Kommissionen har vurderet forskellige muligheder for, hvordan de nødvendige opgaver kan tilrettelægges, herunder om Kommissionen ville være i stand til at løse dem selv. Harmonisering af sådanne forhold er lige så lidt som fremskridt med opbygningen af ny infrastruktur en opgave, der hører hjemme inden for Kommissionens typiske virkefelt. Kommissionen har faktisk aldrig varetaget en sådan opgave. Den kræver samarbejde mellem de 27 nationale regulerende myndigheders sagkyndige specialister, for det er dem, der skal nå til enighed om at ændre deres nationale netforskrifter ("grid-codes"). I praksis er det kun et organ, der udgår fra de nationale regulerende myndigheder, som kan mobilisere alle de nødvendige ressourcer hos de nationale myndigheder, der er afgørende for succes på disse områder. Agenturet kan via sit repræsentantskab - hvor de nationale myndigheder er

repræsenteret - trække på disse myndigheders personale. Det er Kommissionen ikke i stand til.

Kommissionen har konkluderet, at de opgaver, der må løses, bedst kan varetages af en særlig enhed, som er uafhængig af og ligger uden for Kommissionen. Både Det Europæiske Råd, på mødet i foråret 2007, og Europa-Parlamentet, i den senere tids beslutninger, har tilsluttet sig denne konklusion².

Det blev derfor overvejet at skabe et stærkere netværk af nationale energimyndigheder. Netværket af konkurrencemyndigheder, som blev oprettet i 2004 i medfør af Rådets forordning (EF) nr. 1/2003, kunne være en model. Men det ville gøre det nødvendigt at give Kommissionen selvstændige beføjelser i energisektoren (sådanne beføjelser findes i øjeblikket kun på konkurrencereglernes område). De nationale reguleringsmyndigheders beføjelser burde under alle omstændigheder styrkes og harmoniseres.

Desuden kunne det europæiske system af centralbanker være et forbillede, men det er der ikke grundlag for i traktaten. Den model ville simpelthen kræve en traktatændring.

Kommissionen kom derfor til den konklusion, at hvis der skulle oprettes et uafhængigt organ, der kunne stille forslag til Kommissionen om grundlæggende afgørelser og selv træffe reguleringsafgørelser med bindende virkning for tredjeparter om tekniske detaljspørgsmål, der uddeles til det, så ville den eneste løsning være at oprette et agentur.

I forslaget er agenturets hovedopgaver et supplement på europæisk plan til de reguleringsopgaver, der varetages af de nationale myndigheder. Agenturet skulle udgøre en samarbejdsramme for de nationale reguleringsmyndigheder, give mulighed for myndighedstilsyn med samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører og for at træffe enkeltafgørelser om infrastruktur, der berører mere end en medlemsstats territorium. Denne analyse følger de principper, Kommissionen har opstillet i udkastet til interinstitutionel aftale om rammer for europæiske reguleringsorganer³, særlig hvad angår beføjelsen til at træffe enkeltafgørelser, der er juridisk bindende for tredjeparter.

Nedenstående forslag bygger også på "ERGEG+"-forslaget, der nævnes i Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007, "En energipolitik for Europa"⁴.

---

² Det Europæiske Råd tilslutte sig i sine konklusioner ideen om at oprette et uafhængigt organ, hvor nationale regulerende myndigheder skal samarbejde og træffe afgørelse om vigtige grænseoverskridende spørgsmål, og den vedtagne Vidal Quadras-betænkning noterer, at Europa-Parlamentet "bifalder Kommissionens forslag om at forbedre samarbejdet mellem de nationale reguleringsmyndigheder på EU-plan, via en EU-enhed, for på den måde at fremme en mere europæisk tilgang til regulering i forbindelse med grænseoverskridende spørgsmål; understreger, at Kommissionen bør spille en afgørende rolle, uden at dette berører reguleringsmyndighedernes uafhængighed; mener, at reguleringsmyndighederne bør træffe afgørelser om specifikt definerede tekniske og handelsmæssige spørgsmål på et kvalificeret grundlag, i det omfang det er relevant efter høring af TSO'erne og andre relevante aktører, og at beslutningerne bør være juridisk bindende".

³ KOM(2005) 59.

⁴ EUT C [...], [...], s. [...].

3.2. Hovedopgaver for det foreslåedeagentur for samarbejde mellem energimyndigheder

Agenturet skal på europæisk plan supplere de myndigheders opgaver, som de nationale myndigheder løser på nationalt plan, ved at:

- *tilvejebringe en ramme for de nationale myndigheders samarbejde.* Det foreslås at forbedre håndteringen af forhold, der går på tværs af grænserne. Agenturet skal fastlægge procedurer for samarbejde mellem nationale myndigheder, særlig hvad angår og udveksling af oplysninger og fordeling af kompetence, hvor mere end en medlemsstats er involveret. Med denne ramme er det også meningen at fremme regionalt samarbejde mellem nationale myndigheder.
- *føre myndighedstilsyn med samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører.* Agenturet vil få ansvaret for at overvåge og kontrollere aktiviteterne i det europæiske net af transmissionssystemoperatører på elområdet og det europæiske net af transmissionssystemoperatører på gasområdet. Det vil navnlig skulle medvirke til at opstille hovedopgaverne i nettenes arbejdsprogrammer, at gennemgå deres tiårige investeringsplan og at udarbejde tekniske og kommercielle regler. Gennemgangen af investeringsplanen hindrer ikke, at tekniske svigt som defineret i national ret er transmissionssystemoperatørernes ansvar. Hvad angår de tekniske og kommercielle regler, vil agenturet få beføjelse til at anmode transmissionssystemoperatørerne om at ændre deres udkast eller løse mere specifikke problemer i nærmere detaljer. Det vil også kunne henstille, at Kommissionen gør disse regler juridisk bindende, når transmissionssystemoperatørernes frivillige gennemførelse af dem viser sig utilstrækkelig eller uegnet for visse forhold. Agenturet kan henstille, at Kommissionen ændrer transmissionssystemoperatørernes udkast eller tilføjer yderligere bestemmelser. I praksis vil denne mekanisme tage form af en konstruktiv og løbende dialog mellem agenturet, transmissionssystemoperatørerne og Kommissionen. Inddragelsen af agenturet får central betydning for sikringen af, at samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører foregår på en effektiv og gennemskelig måde til gavn for det indre marked.
- *træffe afgørelse i enkeltsager.* Med henblik på løsningen af særlige problemer af grænseoverskridende betydning foreslås det, at agenturet får myndighed til at træffe afgørelse i enkeltsager, hvor der anmodes om undtagelser⁵ for infrastrukturanlæg af europæisk interesse, og til at afgøre, hvilket reguleringssystem der skal anvendes på infrastruktur, som berører mere end én medlemsstats territorium. Agenturet skulle derudover træffe specifikke afgørelser om tekniske enkeltspørgsmål, som overlades til agenturet i medfør af særlige retningslinier, der vedtages ved en udvalgsprocedure i overensstemmelse med gas- og elektricitetsdirektiverne.
- *varetage almindelige rådgivningsopgaver.* Agenturet skal generelt optræde som rådgiver for Kommissionen, hvad angår spørgsmålet om regulering af markedet, og kan eventuelt udstede ikke-bindende retningslinier for at skabe opmærksomhed om god praksis blandt de nationale myndigheder. I enkeltsager skulle det også have beføjelse til på baggrund af gennemførelsesbestemmelser, som Kommissionen vedtager i medfør af Fællesskabets lovgivning om gas- og elsektoren, at behandle afgørelser truffet af nationale regulerende myndigheder og forelægge en udtalelse herom for Kommissionen.

---

⁵ Se artikel 22 i direktiv 2003/55/EF og artikel 7 i forordning (EF) nr. 1228/2003.

Selvom dets beføjelser ikke kan udvides til at omfatte generelle retsregler (f.eks. formel vedtagelse af bindende retningslinier), vil det nye agentur alt i alt få en afgørende rolle for udviklingen og gennemførelsen af reglerne for det europæiske gas- og elektricitetsmarked.

3.3. Styrelsen af det foreslåede agentur for samarbejde mellem energimyndigheder

Den institutionelle opbygning af agenturet for samarbejde mellem energimyndigheder og principperne for styring af det bygger i hovedsagen på de normale regler og praksis for Fællesskabets reguleringsorganer.

Der skal dog tages særligt hensyn til myndighedsfunktionens nødvendige uafhængighed. Derfor foreslås det, at der ved siden af en bestyrelse, som bliver ansvarlig for alle administrative og budgetmæssige anliggender, oprettes et repræsentantskab med ansvar for alle reguleringsmæssige anliggender og afgørelser. Direktøren, som bestyrelsen udnævner efter høring af repræsentantskabet, udvælges på grundlag af en liste, som indstilles af Kommissionen. Direktøren repræsenterer agenturet og har ansvaret for den daglige ledelse. Dertil kommer et klagenævn, som behandler klager over agenturets afgørelser.

3.4. Økonomiske forhold

Det foreslås, at agenturet på baggrund af de opgaver, det pålægges, får en begrænset stab på 40-50 mennesker. Denne vurdering bygger på en omfattende analyse af personalebehovet hos de nationale regulerende myndigheder og en omhyggelig analyse af, hvilket minimum af ressourcer der nødvendigt for at udføre de foreslåede opgaver, særlig under hensyntagen til de muligheder for synergi, der ligger i at udnytte de nationale regulerende myndigheders ressourcer til at bistå agenturet i dets arbejde. Forslaget til personale ligger på linie med disse myndigheders behov⁶. Som nævnt ovenfor ville personalebehovet blive langt større, hvis Kommissionen skulle forsøge at løse agenturets opgaver.

De samlede årlige udgifter til agenturet anslås til ca. 6-7 mio. EUR, heraf 5 mio. euro til personaleudgifter (idet den gennemsnitlige udgift per person sættes til udgifterne til Kommissionens personale, dvs. 0,117 mio. EUR året, hvad der inkluderer udgifter til bygninger og medfølgende administrationsudgifter), 1 mio. EUR i driftsudgifter (møder, undersøgelser, oversættelse, udgivelse og offentlighedsarbejde), mens resten går til kapitaludgifter (anskaffelse af løsøre og udgifter i den forbindelse) samt rejseudgifter.

De årlige omkostninger til agenturet dækkes af tilskud fra Fællesskabet. Agenturet får begrænsede indtægter fra gebyrer, der opkræves af tredjeparter, når agenturet træffer visse afgørelser.

3.5. Kommissionens rolle

Der er principielt tre forskellige måder at sikre Kommissionens stilling og rolle som traktatens vogter på.

For det første: Hvis agenturet træffer afgørelse, vil den kun være bindende i bestemte tekniske situationer, der udtrykkeligt er fastlagt i forordningen og direktiverne eller for enkeltsagers vedkommende i bindende retningslinier. Agenturet har ingen politisk skønsmargen uden for denne ramme.

---

⁶ Begrundelsen vil få vedlagt et organisationsdiagram.

For det andet: Hvis samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører eller afgørelser truffet af de nationale myndigheder truer konkurrencens effektivitet og markedets evne til at fungere, skal agenturet omgående underrette Kommissionen, som derpå kan træffe de nødvendige foranstaltninger for at afhjælpe situationen. Kommissionen kan også vælge at handle på eget initiativ.

For det tredje: Kun Kommissionen kan træffe grundlæggende afgørelser. I disse tilfælde er agenturets opgave rent forberedende og rådgivende. Kommissionens juridiske tjeneste har omhyggeligt gransket teksten ud fra disse synspunkter for at sikre, at agenturet ikke får nogen skønsmæssige beføjelser til at træffe grundlæggende afgørelser.

Desuden bliver det Kommissionens opgave at specificere og definere agenturets rolle yderligere ved at vedtage bindende retningslinjer.

4.   EFFEKTIVT SAMARBEJDE MELLEM TRANSMISSIONSSYSTEMOPERATØRERNE

4.1.   Et stærkt samarbejde mellem transmissionssystemoperatørerne er nødvendigt for integrationen af el- og gaskæderne

Integrationen af kæderne kræver også, at transmissionssystemoperatørerne (TSO'erne) samarbejder effektivt, og at der findes et klart og stabilt regelgrundlag, som også må omfatte koordinering af reglerne. Reglerne om adgang til nettet og driftsreglerne skal være forenelige, oplysninger skal udveksles effektivt mellem transmissionssystemoperatørerne, og nye investeringer i øget sammenkoblingskapacitet skal koordineres omhyggeligt. Transmissionssystemoperatørerne inden for gas og elektricitet samarbejder allerede frivilligt i eksisterende organer som European Transmission System Operators (ETSO) og Gas Transmission Europe (GTE). De samarbejder på regionalt plan om driftsmæssige spørgsmål og deltager i tekniske organer som for eksempel UCTE (Unionen for Koordinering af Transport af Elektricitet) og EASEE-gas (European Association for the Streamlining of Energy Exchange). Disse samarbejdsinitiativer i flere lag har ydet væsentlige bidrag til det indre marked og forbedret nettens effektivitet og sikkerhed.

Men nu er grænsen for det frivillige samarbejdes bæreevne nået, hvad der for eksempel viser sig som forstyrrelser på nettet og strømudfald, der skyldes dårlig samordning af netdriften eller manglende forbindelser i el- og gaskæderne, foruden vanskeligheder, hvor det gælder om at foreslå eller blive enige om fælles tekniske standarder. Derfor foreslås det, at transmissionsnetoperatørerne får til opgave at styrke deres samarbejde på visse nøgleområder, og herunder særlig fokusere på følgende hovedproblemer:

- *Udvikling af kommercielle og tekniske "regler".* Integrationen af el- og gaskæderne nødvendiggør et sammenhængende sæt af tekniske og kommercielle regler. Disse regler bygger i dag på nationalt grundlag eller på henstillinger fra organisationer som UCTE eller EASEE-gas. Det giver tre typer problemer: For det første omfatter de eksisterende regler ikke alle de områder, som der er behov for at harmonisere for at få det integrerede marked til at fungere, for det andet er de nationale regler ofte ikke forenelige indbyrdes, og for det tredje er de ofte ikke juridisk bindende eller gennemtvungelige. Som eksempler på sådanne regelsæt kan nævnes UCTE's driftshåndbog for sikkerhed og pålidelighed i el-transmissionsnettene eller henstillingerne fra EASEE-gas om gaskvalitet.

- Forslaget fastholder transmissionssystemoperatørernes frivillige proces som en pragmatisk måde at udarbejde tekniske og kommercielle detailregler på. Sådanne regler er ofte teknisk komplicerede, og der er behov for en effektiv procedure for at ændre dem, når det er nødvendigt. Hvad forslaget tilfører denne proces, er et stærkt myndighedstilsyn med indholdet og overvågning af overholdelsen og håndhævelsen af disse regler fra de nationale myndigheders, agenturets og/eller Kommissionens side, alt efter arten af det pågældende forslag. Kan transmissionssystemoperatørerne ikke nå til enighed om nødvendige tekniske og kommercielle regler, eller gennemfører de dem ikke, er der mulighed for at foreslå og vedtage dem ved udvalgsproceduren på forslag af Kommissionen.
- I alt opstilles der i dette forslag elleve hovedområder for samarbejde. Det årlige arbejdsprogram for det europæiske netværk af transmissionssystemoperatører (se kapitel 1.2), som udarbejdes i samråd med alle berørte parter og med det nye agentur for samarbejde mellem energimyndighederne (se kapitel 3), vil definere hovedopgaverne og uddybe nærmere, hvilke tekniske og kommercielle regler der er behov for. Samarbejdet mellem transmissionssystemoperatørerne bør også omfatte overvågning af gennemførelse af de tekniske og kommercielle regler.
- *Forsknings- og innovationsaktiviteter af fælles interesse:* TSO-samarbejdet bør lægge rammer for, hvordan de forsknings- og innovationsaktiviteter, der er nødvendige, identificeres, finansieres og forvaltes, og således drive en sund teknisk og funktionel udvikling af det europæiske el- og gasnet fremad, navnlig for at fremme forsyningssikkerheden og en effektiv udnyttelse af energien og for at gøre det muligt for kulstoffattige teknologier at trænge igennem.
- *Samordning af netdriften.* TSO-samarbejdet omfatter fælles drift af net efter de aftalte kommercielle og tekniske regler. Det omfatter også udveksling af oplysninger om netdriften og samordnet offentliggørelse af information om netadgang, for eksempel på en fælles "gennemsigtighedsplatform".
- *Investeringsplanlægning.* For at kunne stille tilstrækkelig transmissionskapacitet til rådighed til at dække efterspørgslen og integrere de nationale markeder, må netoperatørerne gennemføre samordnet og langsigtet planlægning af systemudviklingen med henblik på at planlægge netinvesteringer og overvåge udviklingen i transmissionsnettenes kapacitet. Ideen er den, at de europæiske netværk af transmissionssystemoperatører offentliggør netudviklingsplaner, der skal omfatte integreret netmodellering, scenarieudvikling og det integrerede systems smidighed og leveringskapacitet. Disse udviklingsplaner bør se tilstrækkelig langt frem (f.eks. mindst ti år) til at investeringshuller kan identificeres i god tid, ikke mindst med tanke på den grænseoverskridende kapacitet.

Især for de sidste to af disse opgaver gælder det, at regionale initiativer spiller en positiv rolle for markedsintegrationen. Samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører på europæisk plan bør da også suppleres på regionalt plan for at sikre, at der kommer virkelige praktiske fremskridt, at nettet forvaltes optimalt⁷, og at investeringerne planlægges og udføres hensigtsmæssigt. De retlige rammer bør fremme, koordinere og udvikle regionale initiativer

---

⁷ For eksempel er det på elektricitets området klart, at de tekniske regler for visse forhold må fastsættes for hvert synkronområde for sig.

mellem transmissionssystemoperatører og regulerende myndigheder, sådan som det foregår inden for *Regional Initiatives*, der ledes af ERGEG, og initiativer som *Pentalateral Forum* i det centrale Vesteuropa, jf. anbefalinger fra store berørte parter som Eurelectric.

4.2. En forbedret samarbejds mekanisme

Det er vigtigt, at det anerkendes på europæisk plan, at transmissionssystemoperatørernes samarbejdsstrukturer har myndighed til at udføre ovenstående opgaver. Derfor vil Kommissionen formelt udpege europæiske netværk af transmissionssystemoperatører (på gas- og elområdet) til at løse opgaverne.

Transmissionssystemoperatørerne må som selskaber være åbne om deres samarbejds måder. De kan bygge på eksisterende strukturer som GTE og ETSO. Men de opgaver og ansvarsområder, transmissionssystemoperatørerne pålægges, medfører et behov for en central og permanent samarbejdsstruktur, hvad angår både organisation og praktiske redskaber til planlægning og drift af nettene.

Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder vil overvåge, hvordan det europæiske net af transmissionssystemoperatører udfører de opgaver, det pålægges.

Transmissionssystemoperatørerne vil gøre inddragelse og høring af berørte parter som producenter, leverandører, kunder og distributionssystemoperatører til normal praksis straks fra starten på deres arbejde med et givet emne. Parterne vil således blive hørt om udkast til kommercielle og tekniske regler, der udarbejdes af transmissionssystemoperatørerne, og de vil kunne sende kommentarer til transmissionssystemoperatørernes årlige arbejdsprogram. Agenturet vil føre tilsyn med, at høringerne gennemføres ordentligt.

5. ET BEDRE FUNGERENDE MARKED

Det foreliggende forslag sigter også mod at forbedre de lovgivningsmæssige rammer for at lette tredjepartsadgang til centrale infrastrukturanlæg, øge markedets gennemsigtighed, fremme integrationen af markedet og forbedre adgangen til kunder i detailledet.

5.1. Undtagelsesordning

Under de nuværende regler kan større nye infrastrukturanlæg undtages fra reglerne om reguleret tredjepartsadgang for en periode, der fastsættes på forhånd. For flere infrastrukturanlæg, der er færdigopført eller under opførelse, herunder sammenkoblingslinjer for gas og elektricitet samt LNG-anlæg, er der gjort brug af denne mulighed. Den har hjulpet med til at fremme projekter, der gavner forsyningssikkerheden og konkurrencen. De hidtidige erfaringer viser dog, at både projektudviklere, regulerende myndigheder og Kommissionen kunne have gavn af en strømlinet procedure for ansøgning om og bevilling af undtagelser samt af en tydeliggørelse af visse af betingelserne. Derfor foreslår Kommissionen, at der udstikkes retningslinjer til støtte for ansøgere og myndigheder, når de skal realisere betingelserne i en undtagelse. For at sikre, at det ikke desto mindre er muligt for markedet at udnytte undtagne infrastrukturanlæg optimalt, foreslås det, at de mindstekrav til nye infrastrukturanlæg om kapacitetsallokering og om regler for håndtering af overbelastningssituationer (hvor kapaciteten viser sig begrænsende), der hidtil er blevet stillet tilfælde for tilfælde, gøres til generelle krav.

5.2. Åbenhed

Det indre el- og gasmarked lider under mangel på likviditet og gennemsigtighed, hvilket hindrer effektiv ressourceallokering, begrænser mulighederne for risikodækning og spærrer vejen for nye investorer. Der må stilles mere information til rådighed for markedet for at øge markedets tillid, likviditet og antallet af markedsdeltagere.

De nuværende åbenhedskrav fokuserer på offentliggørelse af nettets kapacitet, således at markedsdeltagerne kan se, om der er kapacitet til rådighed, og om al disponibel kapacitet udbydes på markedet. Markedsdeltagerne har dog også brug for lige adgang til de oplysninger, der er bestemmende for bevægelser i engrospriserne.

De gamle monopolselskaber, der står for størstedelen af de nuværende gas- og elektricitetsstrømme, og som ejer de fleste af aktiverne på markedet, har mere og bedre adgang til information end nye investorer. På elområdet stiller forordningen i form af vedlagte retningslinjer krav om gennemsigtighed for så vidt angår elproduktionen, men kravene er ikke vidtgående nok, og på gasområdet findes der i øjeblikket ingen krav af den art. Derfor foreslås det, at åbenhedskravene udvides til at omfatte gaslagre, prognoser for udbud og efterspørgsel, omkostninger til balancering af nettet og handel.

Det er nødvendigt, at de nationale myndigheder kontrollerer og overvåger, om disse krav efterleves korrekt og i fuldt omfang, og det kræver, at deres beføjelser styrkes.

De foreliggende forslag stiller ikke nye krav til de berørte virksomheder om gennemsigtighed på områderne derivater og finansielle instrumenter, men Kommissionen vil undersøge dette spørgsmål nærmere og sigter mod at nå frem til en konklusion hen imod midten af 2008. Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder og Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (CESR) opfordres til at arbejde sammen om den videre undersøgelse og til at afgive udtalelse om, om der bør stilles åbenhedskrav til forretningstransaktioner inden for gas- og elforsyningskontrakter og gas- og elderivater, før og/eller efter at handelen er indgået.

5.3. Adgang til oplagring

Det eksisterende direktiv om det indre gasmarked fastsætter, at når lagerfaciliteter er afgørende for forsyningen af kunderne, skal lageroperatørerne give tredjeparter adgang. Medlemsstaterne kan enten sikre adgangen til disse lagre med fastsættelse af betingelser, som den regulerende myndighed definerer, eller ved at forpligte lagersystemoperatørerne til at forhandle med kunderne om adgangsvilkår. Direktivet stiller kun principielle krav og lader medlemsstaterne have stor frihed til at udforme deres regelværk. Senere satte Madrid-forummet kød på disse principper, idet alle berørte parter enedes om frivillige retningslinjer for, hvordan lagersystemoperatører bør håndtere tredjepartsadgang (*Guidelines for Good Third Party Access Practice for Storage System Operators*, GGSSO). ERGEG har imidlertid konkluderet, at gennemførelsen af disse retningslinjer er alt i alt for ringe.

Kommissionen foreslår nu fire foranstaltninger, der skal sikre, at de gennemføres bedre:

- Principperne i retningslinjerne gøres juridisk bindende, og der åbnes mulighed for gennemførelse af retningslinjerne på detailniveau ved hjælp af udvalgsproceduren.

- Det fastsættes, at lagersystemoperatører, som er en del af forsyningsvirksomheder, udskilles selskabsretligt og funktionelt.
- De nationale regulerende myndigheders tilsynsbeføjelser over for lagrene styrkes.
- Der kræves større klarhed om, hvilke regler der gælder for lagre.

For at gøre retningslinjerne juridisk bindende udvides forordningen til også at definere, hvordan lagersystemoperatører skal tilbyde tjenester for tredjepartsadgang, og hvordan de bør allokere kapaciteten og håndtere situationer, hvor kapaciteten viser sig for begrænset (overbelastning). Den vil også fastsætte åbenhedskrav og indeholde foranstaltninger, der skal gøre det muligt for et sekundært marked for lagerkapacitet at udvikle sig. Disse regler skulle kunne sikre, at al den lagerkapacitet, der står til rådighed for tredjeparter, udbydes på markedet uden diskrimination og på en gennemsigtig måde, og at der lægges en kraftig dæmper på kapacitetshamstring. Disse regler skal også tjene til at sikre overensstemmelse med de foreslåede minimumkrav vedrørende undtagne infrastrukturanlæg.

Kravet om selskabsretlig og funktionel udskillelse af lagersystemoperatører vil gøre adgangen til lagerkapacitet langt mere effektiv. Når leverandører har brug for lagerkapacitet, må de nu kontakte deres konkurrenter for at købe den kapacitet, de har brug for, og det gavner ikke tilliden på markedet, men er en alvorlig hindring for nye investorer. Kravet om, at lageroperatøren udskilles, vil forbedre denne situation og sætte konkurrenter og regulerende myndigheder i stand til at kontrollere, at al disponibel lagerkapacitet faktisk udbydes på markedet.

Kommissionen foreslår, at den nuværende tvetydighed omkring, hvilken andel af lagerkapaciteten der udbydes på markedet, elimineres med et krav om, at alle medlemsstater skal fastsætte kriterier for, hvornår og hvordan der skal være tredjepartsadgang til lagerkapacitet, og om at de skal offentliggøres. Den regulerende myndighed får dermed til opgave at kontrollere, om kriterierne anvendes korrekt over for alle lagre.

5.4. Adgang til LNG-terminaler

LNG får stadig større betydning for EU's gasforsyning, og masser af investeringer i LNG-terminaler er planlagt eller under iværksættelse. Derfor er der behov for gennemsigtige regler for adgang til LNG-terminaler. De regulerende myndigheder har påpeget behovet, og ERGEG har udarbejdet retningslinjer for at tilvejebringe en fælles fremgangsmåde for tredjepartsadgang til LNG-terminaler.

Selv om mange af de LNG-terminaler, der er opført, har udnyttet muligheden for fritagelse fra tredjepartsadgang og myndighedstilsyn, som direktivets artikel 22 åbner, findes der også LNG-terminaler, som reglerne om tredjepartsadgang anvendes på. Det nuværende direktiv indeholder kun et generelt krav om, at adgangen skal reguleres, og det giver medlemsstaterne mulighed for forskellige fortolkninger. Men en undtagelse i henhold til artikel 22 er desuden altid tidsbegrænset, og når undtagelsesperioden er udløbet, bliver LNG-terminalerne reguleret. Kommissionen foreslår derfor, at der indføres klarere definerede regler for tredjepartsadgang til LNG-terminalerne. For at gøre retningslinjerne juridisk bindende udvides forordningen til også at definere, hvordan LNG-terminaloperatører bør tilbyde tjenester for tredjepartsadgang, og hvordan de bør allokere kapaciteten og håndtere situationer, hvor kapaciteten viser sig for begrænset. Den vil også fastsætte åbenhedskrav og indeholde foranstaltninger, der skal gøre det muligt for et sekundært marked for

terminalkapacitet at udvikle sig. Disse regler skal også tjene til at sikre overensstemmelse med de foreslåede minimumskrav vedrørende undtagne infrastrukturanlæg.

5.5. Langtidsaftaler om forsyning

Bilaterale forsyningsaftaler på *downstream*-markedet giver energiintensive industrier mulighed for at købe forsyninger til *mere forudsigelige* priser. Imidlertid er der risiko for, at sådanne aftaler afskærmer *downstream*-markedet ved at forhindre forbrugerne i at skifte leverandør og således begrænser konkurrencen. For at mindske usikkerheden på markedet vil Kommissionen i de kommende måneder udsende vejledning *i en passende form* om, hvordan langsigtede bilaterale forsyningsaftaler på *downstream*-markedet kan udformes i overensstemmelse med EF's konkurrenceret.

5.6. Rammer for en gradvis etablering af et europæisk detailmarked

Hverken på el- eller gasmarkedet er det endnu muligt at tale om et europæisk detailmarked (husstande og små virksomheder), da kunderne, hvis de overhovedet har et valg, stadig er nødt til at vælge en leverandør, der er etableret i det samme land. Etableringen af et ægte europæisk slutbrugermarked er det endelige mål for det indre marked for el og gas: Det er en nødvendig forudsætning for, at der kan opstå markeder med konkurrence, og for at opnå maksimal effektivitet. Liberaliseringen på detailmarkedet er vigtig til sikring af, at alle EU-borgere får udbytte af konkurrencen. Hvis der kun liberaliseres i forhold til store kunder, vil de europæiske husstande ende med at subsidiere erhvervslivet, og signaler om investeringsbehov til ny produktions- og forsyningskapacitet vil blive forvredet. Fra den 1. juli 2007 er alle detailmarkeder i EU blevet åbnet op for konkurrence, men i praksis er mange forbrugere bundet til deres historiske leverandører, fordi der ikke er indført en hensigtsmæssig lovramme som forudsat. Et europæisk detailmarked kan kun udvikle sig gradvis. For at stimulere denne proces overvejer Kommissionen at oprette et forum for detailledet med baggrund i de positive erfaringer fra Firenze- og Madrid-forummerne. Dette forum skulle gøre det muligt at fokusere på særlige forhold i detailledet, og det skulle tjene som en platform, hvorfra alle berørte parter kan fremme udviklingen af et detailmarked, der omfatter hele EU. Dette forum skulle give gode råd om, hvordan medlemsstaterne og de regulerende myndigheder kan forpligtes til at fastsætte klare regler om konkurrence på detailmarkedet med det formål gradvis at harmonisere markedsreglerne, således at der kan opstå detailmarkeder på tværs af grænserne.

Velfungerende detailmarkeder kommer også til at spille en særdeles vigtig rolle for befolkningens stigende opmærksomhed på husstandenes energiforbrug og prisen på energi, eftersom alle tiltag til at reducere CO₂-udledningerne og øge energieffektiviteten kræver, at husstandene gør en indsats. Kommer der konkurrence om leveringen af energi til husstandene, vil det øge folks energibevidsthed. Den nuværende praksis, hvor forbrugerne først får den endelige regning for deres energiforbrug efter et års forløb, gavner ikke denne bevidsthed, og det sætter heller ikke leverandørerne i stand til at tilbyde tjenester i indbyrdes konkurrence, hvor der skelnes mellem husholdninger med særlige behov. Leverandørerne må derfor give flere oplysninger, så det sikres, at deres kunder informeres hyppigere om, hvad de forbruger af energi, og hvad det koster.

Det er indlysende, at det frie forbrugsvalg må ledsages af stærke garantier for forbrugernes rettigheder. Sårbare forbrugere beskyttes allerede i det nuværende direktiv, således at de kan få dækket det energibehov, der må opfyldes for at kunne føre en normal tilværelse. I nogle lande er disse regler dog ikke blevet anvendt korrekt, og for at tydeliggøre rammen foreslår Kommissionen, at der indføres bindende retningslinjer. Samtidig foreslår Kommissionen, at alle kunders rettigheder styrkes, blandt andet derved at de får ret til at skifte leverandør når som helst, og ved at forlange, at energiselskaberne afregner senest en måned efter, at en kunde har skiftet leverandør.

Endelig er Kommissionen nået til den konklusion, at de nuværende regler om selskabsretlig og funktionel udskillelse er tilstrækkelige for så vidt angår distributionssystemoperatørerne. Den foreslår derfor ikke, at reglerne om ejendomsretlig adskillelse, jf. kapitel 4, udvides til at omfatte disse operatører.

6. SAMARBEJDE OM AT STYRKE FORSYNINGSSIKKERHEDEN

6.1. Transmissionssystemoperatørerne skal overvåge forsyningssikkerheden

Det er vigtigt at sikre, at el- og gassystemerne kan dække efterspørgslen, også under spidsbelastning. For elektricitetens vedkommende er dette kun muligt, når der er produktionskapacitet nok (produktionsdækning), og når nettet er i stand til at transportere energien fra producent til slutbruger (netdækning). For gassens vedkommende skal der findes tilstrækkelig import- og lagerkapacitet.

Ifølge direktiv 2005/89/EF skal de enkelte landes regulerende myndigheder med bistand fra transmissionssystemoperatørerne udarbejde en årlig redegørelse til Kommissionen for forsyningssikkerheden på elområdet. Direktiv 2004/67/EF fastsætter, at medlemsstaterne skal afgive indberetning om forsyningssikkerhedssituationen for gas og om de regler, der skal fremme investeringer i infrastruktur. De foreslåede ændringer til forordningen (EF) nr. 1228/2003 og (EF) nr. 1775/2005 pålægger nettet af europæiske transmissionssystemoperatører at udarbejde prognoser for systemdækningen hver sommer og vinter og på langt sigt. Det er nødvendigt at have en europæisk prognose, således at der kan tages hensyn til mulighederne for at eksportere og importere elektricitet og gas under spidsbelastninger. El- og gasstrømmene på tværs af grænserne inden for det indre marked gør det nødvendigt at udarbejde prognoser på europæisk plan.

6.2. Samarbejde mellem medlemsstaterne

I EU's lovgivning er der to direktiver, der har betydning for gasforsyningssikkerheden. For det første er der direktiv 2003/55/EF, som gav medlemsstaterne generel tilsynspligt. For det andet er der Rådets direktiv 2004/67/EF, der specifikt handler om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden. Det sidste fastsætter, at der nedsættes en gaskoordinationsgruppe, og definerer en "fællesskabsmekanisme", der skal træde i funktion, når forsyningerne afbrydes.

Med disse retsakter etableres der en koordineringsplatform. De opstiller ikke kvantitative mål for forsyningssikkerheden og pålægger ingen forpligtelser med hensyn til gaslagre. Endelig indeholder de ingen ramme for regionalt samarbejde under alvorlige forsyningsafbrydelser.

Direktiv 2004/67/EF er først for nylig blevet gennemført af medlemsstaterne. Det pålægger i artikel 10 Kommissionen at afgive rapport inden den 19. maj 2008 om, hvordan det er blevet gennemført, og især om, hvor effektive dets instrumenter har vist sig at være, og det fastslår, at Kommissionen kan stille yderligere forslag om forsyningssikkerhed. I denne rapport vil Kommissionen navnlig behandle spørgsmålet om forsyningssikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med gaslagre.

Derfor indeholder de her foreliggende forslag, som udgør et første skridt, ingen ændringer af direktiv 2004/67/EF; de forholder sig i denne henseende kun en til to spørgsmål:

- *Skærpet pligt til åbenhed om omfanget af kommercielle lagre.* Hver lageroperatør forpligtes til dagligt at offentliggøre mængden af gas i sine anlæg. Denne pligt vil give væsentligt øget gensidig tillid i forbindelse med regional og bilateral bistand under alvorlige forsyningsafbrydelser.
- *Solidaritet.* Det foreslås, at medlemsstaterne samarbejder om at fremme regional og bilateral solidaritet. Meningen er, at dette samarbejde skal omfatte situationer, hvor der er stor sandsynlighed for, at der opstår alvorlige afbrydelser i gasforsyningerne med virkning for en medlemsstat. Som eksempler på denne samordning kan nævnes strømlining af nationale beredskabsforanstaltninger og udarbejdelse af praktiske anvisninger på gensidig bistand. Kommissionen vil vedtage retningslinier for samarbejde om regional solidaritet, hvis det viser sig nødvendigt.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om ændring af direktiv 2003/54/EF om fælles regler for det indre marked for elektricitet

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, artikel 55, og artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁸,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget¹⁰,

efter proceduren i traktatens artikel 251¹¹, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med det indre marked for el, som siden 1999 gradvist har taget form i Fællesskabet, er at stille reelle valgmuligheder til rådighed for alle forbrugerne i EU, privatpersoner som erhvervsdrivende, åbne nye forretningsmuligheder og fremme handelen over grænserne, så der derved kan opnås effektiviseringsgevinster, konkurrencedygtige priser, højere servicestandarder og øget forsyningssikkerhed og bæredygtighed.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 96/92/EF¹² har bidraget væsentligt til skabelsen af et sådant indre elmarked.
- (3) På nuværende tidspunkt er det dog ikke muligt at sikre enhver virksomhed i Fællesskabet retten til at sælge el i alle medlemsstaterne på lige vilkår, uden diskrimination eller ugunstige betingelser. Navnlige kan endnu ikke alle medlemsstaterne sikre ikke-diskriminerende netadgang og myndighedstilsyn på samme niveau, eftersom de nuværende lovrammer er utilstrækkelige.

---

⁸ EUT C [...], [...], s. [...].

⁹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹⁰ EUT C [...], [...], s. [...].

¹¹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹² EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37-56.

- (4) Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 om "En energipolitik for Europa"¹³ fremhæver, hvor vigtigt det er at fuldføre det indre elmarked og skabe lige vilkår for alle elselskaber i Fællesskabet. Meddelelsen om det indre energimarked¹⁴ og slutrapporten om konkurrencen i sektoren¹⁵ viste, at de nuværende regler og foranstaltninger ikke skaber de fornødne rammer for, at målet om et velfungerende indre marked kan opfyldes.
- (5) Uden effektiv adskillelse mellem net på den ene side og produktions- og forsyningsvirksomhed på den anden er der risiko for forskelsbehandling, ikke kun hvad angår netdriften, men også hvad angår incitamentet for vertikalt integrerede virksomheder til at investere tilstrækkeligt i deres net.
- (6) De nuværende regler om selskabsretlig og funktionel adskillelse har endnu ikke ført til effektiv adskillelse for transmissionssystemoperatørernes vedkommende. På mødet i Bruxelles den 8. og 9. marts 2007 opfordrede Det Europæiske Råd Kommissionen til at udarbejde lovgivningsforslag om effektiv adskillelse af forsynings- og produktionsaktiviteter fra netdrift.
- (7) Virkelig adskillelse kan kun sikres ved at fjerne de vertikalt integrerede selskabers iboende incitament til at diskriminere mod konkurrenter, hvad netadgang og investeringer angår. Ejendomsretlig adskillelse, der indebærer, at netejeren udpeges som netoperatør og er uafhængig af alle forsynings- og produktionsinteresser, er helt klart den mest effektive og stabile udvej til at løse den iboende interessekonflikt og sikre forsyningssikkerheden. Derfor betegnede Europa-Parlamentet i sin beslutning om udsigterne for det indre gas- og elmarked, der blev vedtaget den 10. juli 2007, adskillelse på transmissionsniveauet som det mest effektive middel til at sikre investeringer i infrastruktur på en ikke-diskriminerende måde, fair netadgang for nyttilkomne virksomheder og markedsgennemsigtighed. Medlemsstaterne bør derfor være forpligtet til at sørge for, at den eller de samme personer ikke har ret til at udøve kontrol, heller ikke via blokerende mindretalsrettigheder ved beslutninger af strategisk betydning, over et produktions- eller forsyningsselskab, samtidig med at vedkommende har interesser i eller udøver rettigheder over for en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem. Omvendt bør kontrol over en transmissionssystemoperatør udelukke muligheden for at besidde interesser i eller udøve rettigheder over for et forsyningsselskab.
- (8) Da ejendomsretlig adskillelse i nogle tilfælde kræver, at selskaberne omstruktureres, bør medlemsstaterne indrømmes ekstra tid til at gennemføre de relevante bestemmelser. Da der er vertikale forbindelser mellem elsektoren og gassektoren, gælder bestemmelserne om adskillelse også på tværs af de to sektorer.
- (9) For at sikre, at netdriften foregår i fuld uafhængighed af forsynings- og produktionsinteresser, og for at hindre, at der udveksles fortrolige oplysninger, bør den samme person ikke være medlem af direktionen for både en transmissionssystemoperatør og et selskab, der varetager produktions- eller

---

¹³ KOM(2007) 1.

¹⁴ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om udsigterne for det indre gas- og elmarked - KOM(2006) 841.

¹⁵ Kommissionens meddelelse "Sector Enquiry under Article 17 of Regulation (EC) No 1/2003 on the gas and electricity markets (final report)" - SEK (2006) 1724.

forsyningsopgaver. Af samme grund bør den samme person ikke have ret til at udpege medlemmer til en transmissionssystemoperatørs ledende organer og have interesser i et forsyningselskab.

- (10) Ved at oprette systemoperatører, der er uafhængige af forsynings- og produktionsinteresser, bør det kunne sikres, at adskillelsen bliver effektiv, selvom vertikalt integrerede selskaber fortsat ejer netaktiverne, forudsat at den uafhængige systemoperatør varetager alle de opgaver, der påhviler en netoperatør, og forudsat at der indføres detaljeret regulering og et omfattende myndighedstilsyn.
- (11) Når det selskab, der ejer et transmissionssystem, indgår i et vertikalt integreret selskab, bør medlemsstaterne derfor have mulighed for at vælge mellem ejendomsretlig adskillelse og, som en undtagelse, oprettelse af systemoperatører, der er uafhængige af forsynings- og produktionsinteresser. Det bør gennem specifikke tillægsregler sikres, at løsningen med en uafhængig systemoperatør bliver fuldt ud effektiv. For at interesserne for aktionærer i vertikalt integrerede selskaber kan ydes fuld beskyttelse, bør medlemsstaterne have mulighed for at gennemføre ejendomsretlig adskillelse, enten ved direkte afhændelse eller ved opdeling af det integrerede selskabs aktier i aktier i netvirksomheden og aktier i de tilbageværende forsynings- og produktionsaktiviteter, forudsat at de krav, ejendomsretlig adskillelse indebærer, opfyldes.
- (12) Ved gennemførelsen af adskillelse bør princippet om ikke-diskrimination mellem den offentlige og den private sektor respekteres. Derfor bør en og samme person ikke, hverken alene eller i fællesskab med andre, kunne øve indflydelse på organerne i både transmissionssystemoperatører og forsyningselskaber, hvad sammensætning, afstemning eller beslutningsproces angår. Forudsat at den pågældende medlemsstat kan påvise, at dette krav er opfyldt, vil to separate offentlige organer kunne kontrollere produktions- og forsyningsaktiviteter på den ene side og transmissionsaktiviteter på den anden.
- (13) Der bør være fuld adskillelse mellem net- og forsyningsaktiviteter i hele Fællesskabet, således at netoperatører i Fællesskabet eller deres tilknyttede selskaber hindres i at drive forsynings- eller produktionsvirksomhed i nogen medlemsstat. Det bør gælde for både EU- og ikke-EU-selskaber. For at sikre, at net- og forsyningsaktiviteter i hele Fællesskabet holdes adskilt, bør de regulerende myndigheder have beføjelse til at afvise certificering af transmissionssystemoperatører, som ikke overholder reglerne om adskillelse. For at sikre ensartet anvendelse af disse bestemmelser i hele Fællesskabet og overholdelse af Fællesskabets internationale forpligtelser, bør Kommissionen have ret til at granske certificeringsafgørelser, der træffes af de regulerende myndigheder.
- (14) At energiforsyningerne beskyttes, er af stor betydning for den offentlige sikkerhed og hænger derfor tæt sammen med et velfungerende EU-elmarked. Elektricitet kan kun bringes ud til EU-borgerne gennem nettet. Velfungerende elmarkeder, og navnlig net og andre elforsyningsanlæg, spiller en afgørende rolle for den offentlige sikkerhed, økonomiens konkurrenceevne og fællesskabsborgernes velfærd. Uden at det berører Fællesskabets internationale forpligtelser, er det Fællesskabets opfattelse, at eltransmissionssystemsektoren er af stor betydning for Fællesskabet, og der er derfor behov for supplerende beskyttelsesforanstaltninger over for indflydelse fra tredjelande for at undgå trusler mod den offentlige orden og sikkerhed i Fællesskabet og mod

fællesskabsborgernes velfærd. Sådanne foranstaltninger er også nødvendige for at sikre, at reglerne om effektiv adskillelse overholdes.

- (15) Ikke-diskriminerende adgang til distributionsnettet er afgørende for adgangen til detailkunderne. Mulighederne for at forskelsbehandle tredjeparter, hvad adgang og investeringer angår, er imidlertid mindre betydningsfulde på distributionsniveauet end på transmissionsniveauet, da overbelastningsproblemer og indflydelse fra produktionsinteresser i almindelighed er af mindre betydning på distributionsniveauet end på transmissionsniveauet. Dertil kommer, at funktionel udskillelse af distributionssystemoperatører i overensstemmelse med direktiv 54/2003/EF først blev obligatorisk fra den 1. juli 2007, hvorfor det stadig står tilbage at vurdere virkningerne af denne regel på det indre marked. De nuværende regler for selskabsretlig og funktionel adskillelse kan føre til effektiv adskillelse, forudsat at de defineres tydeligere, gennemføres korrekt og overvåges nøje. For at sikre lige vilkår i detailsalget bør distributionssystemoperatørernes aktiviteter derfor overvåges, så de hindres i at udnytte deres vertikale integration til at styrke deres stilling i konkurrencen på markedet, i særdeleshed i forhold til små privat- og erhvervskunder.
- (16) Med direktiv 2003/54/EF er der indført krav om, at medlemsstaterne skal udpege regulerende myndigheder med nærmere bestemte beføjelser. I mange tilfælde viser erfaringerne imidlertid, at reguleringens effektivitet ofte hæmmes af, at myndighederne ikke er tilstrækkelig uafhængige af regeringen og ikke har tilstrækkelige beføjelser og handlemuligheder. Derfor opfordrede Det Europæiske Råd på mødet den 8. og 9. marts 2007 i Bruxelles Kommissionen til at udarbejde lovgivningsforslag om yderligere harmonisering af de nationale energimyndigheders beføjelser og styrkelse af deres uafhængighed.
- (17) Energimyndighederne bør kunne træffe afgørelser i alle reguleringssspørgsmål, hvis det indre marked skal kunne fungere efter hensigten, og de bør være fuldt uafhængige af alle andre offentlige og private interesser.
- (18) Energimyndighederne bør have beføjelse til at træffe bindende afgørelser om elselskaber og til at vedtage effektive, passende og afskrækkende sanktioner mod elselskaber, der ikke opfylder deres forpligtelser. De skal også, uanset anvendelsen af konkurrencereglerne, have beføjelse til at træffe afgørelse om passende foranstaltninger til fremme af den effektive konkurrence, der er en forudsætning for et velfungerende marked; og de skal kunne sikre høje standarder for forsyningspligt og offentlig service under hensyntagen til markedsåbningen, sikre beskyttelse af sårbare kunder samt sikre, at forbrugerbeskyttelsesreglerne virker effektivt. Disse bestemmelser bør hverken indskrænke Kommissionens beføjelser, hvad anvendelsen af konkurrencereglerne angår, herunder dens beføjelse til at undersøge fusioner med en fællesskabsdimension, eller reglerne for det indre marked, som f.eks. de frie kapitalbevægelser.
- (19) Det indre elmarked lider under mangel på likviditet og gennemsigtighed, hvilket hindrer effektiv ressourceallokering, begrænser mulighederne for risikodækning og spærrer vejen for nye investorer. Der er behov for at øge tilliden til markedet, dets likviditet og antallet af markedsdeltagere, og derfor må myndighedstilsynet med selskaber, der er aktive inden for elforsyning, intensiveres. Sådanne krav bør ikke indskrænke, men være forenelige med den gældende fællesskabslovgivning om finansmarkeder. Energimyndighederne og finansmarkedsmyndighederne bør

samarbejde, så de kan bistå hinanden med at få overblik over de pågældende markeder.

- (20) Inden Kommissionen vedtager retningslinjer for journalføringskravene, bør Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder og Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (CESR) i samarbejde undersøge, hvad sådanne retningslinjer bør indeholde, og rådgive Kommissionen derom. Agenturet og udvalget bør også i samarbejde undersøge og rådgive om, hvorvidt transaktioner med elforsyningskontrakter og elderivater bør omfattes af krav om gennemsigtighed før og efter handelen, og hvad disse krav i så fald skulle indeholde.
- (21) Kravene til offentlig service og de fælles mindstenormer, der følger af dem, må styrkes yderligere for at sikre, at alle forbrugere får gavn af konkurrencen. For at kunne forsyne kunderne er det vigtigt at have adgang til forbrugsdata, og forbrugerne må have adgang til deres data, så de kan opfordre konkurrerende virksomheder til at give et tilbud på grundlag af disse data. Forbrugerne bør også have ret til at få fyldestgørende oplysninger om deres energiforbrug. Hvis kunderne jævnligt får oplysninger om deres energiudgifter, tilskyndes de til energibesparelser, fordi de får direkte feedback om virkningerne af investeringer i energieffektiv teknik og af adfærdsændringer.
- (22) Med henblik på etableringen af et indre marked for el bør medlemsstaterne fremme integrationen af deres nationale markeder og samarbejdet mellem netoperatører på europæisk og regionalt plan.
- (23) De regulerende myndigheder bør formidle oplysninger til markedet, også for at give Kommissionen mulighed for at spille sin rolle som observatør og vogter af det europæiske elmarked og dets udvikling på kort, mellemlangt og langt sigt, bl.a. hvad angår produktionskapacitet, forskellige kilder til elproduktion, anlæg i transmissions- og distributionsinfrastrukturen, grænseoverskridende handel, investeringer, engros- og forbrugerpriser, markedslivviditet og miljø- og effektivitetsmæssige forbedringer.
- (24) Målene for dette direktiv, nemlig oprettelse af et velfungerende indre marked for el, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af foranstaltningens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (25) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling¹⁶ giver Kommissionen mulighed for at vedtage retningslinier med det formål at nå den nødvendige grad af harmonisering. Sådanne retningslinier, der altså er bindende gennemførelsesforanstaltninger, er et nyttigt redskab, der om nødvendigt kan tilpasses hurtigt.

---

¹⁶ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 1.

- (26) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af direktiv 2003/54/EF som ændret ved nærværende direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen¹⁷.
- (27) Kommissionen bør navnlig have beføjelse til at fastsætte eller vedtage de retningslinier, der er nødvendige for at tilvejebringe det mindstemål af harmonisering, som er nødvendigt for at nå målet med direktiv 2003/54/EF. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at supplere direktiv 2003/54/EF med nye ikke-væsentlige bestemmelser, bør foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.
- (28) Direktiv 2003/54/EF bør ændres i overensstemmelse hermed -

VEDTAGET FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1
Ændringer af direktiv 2003/54/EF

I direktiv 2003/54/EF foretages følgende ændringer:

(1) Artikel 2 ændres således:

(a) Nr. 21 affattes således:

“21. "vertikalt integreret selskab": et elselskab eller en gruppe af elselskaber, som den samme person eller de samme personer har ret til direkte eller indirekte at øve kontrol over, jf. artikel 3, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med virksomhedssammenslutninger*, og som driver mindst en af følgende former for virksomhed: transmission eller distribution, og mindst en af følgende former for virksomhed: produktion af eller forsyning med elektricitet”

* EUT L 145 af 30.4.2004, s. 1.

(b) Som nr. 32 til 34 tilføjes:

"32. "elforsyningskontrakt": en kontrakt om levering af el, dog ikke elderivater

33. "elderivat": et finansielt instrument som anført i afsnit C, punkt 5, 6 eller 7, i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april. 2004 om markeder for finansielle instrumenter¹⁸, for så vidt som instrumentet vedrører el

34. "kontrol": rettigheder, aftaler eller andre midler, som enkeltvis eller tilsammen, under hensyn til alle faktiske og retlige forhold, giver mulighed for udøvelse af afgørende indflydelse på en virksomheds drift, særlig ved:

a) ejendoms- eller brugsret til virksomhedens samlede aktiver eller dele deraf

¹⁷ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23. Ændret ved afgørelse 2006/512/EF (EUT L 200 af 22.7.2006, s. 11).

¹⁸ EUT L 145 af 30.4.2004, s. 1.

b) rettigheder eller aftaler, som sikrer afgørende indflydelse på sammensætningen af virksomhedens organer, deres afstemninger eller beslutninger."

(2) I artikel 3 indsættes som stk. 10:

"10. Kommissionen kan vedtage retningslinier for gennemførelsen af denne artikel. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 27b, stk. 3."

(3) Som artikel 5a indsættes:

"Artikel 5a

Fremme af det regionale samarbejde

Medlemsstaterne samarbejder indbyrdes om at integrere deres nationale markeder, i det mindste på regionalt plan. Medlemsstaterne fremmer navnlig samarbejdet mellem regionale netoperatører og stræber efter at opnå ensartethed i deres retlige og administrative rammer. De regionale samarbejdsforanstaltninger omfatter det geografiske område, Kommissionen fastlægger i overensstemmelse med artikel 2h, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling¹⁹."

(4) Artikel 8 affattes således:

"Artikel 8

Udskillelse af transmissionssystemer og transmissionssystemoperatører

1. Medlemsstaterne sikrer følgende fra den [gennemførelsesdato + 1 år]:

a) Hvert selskab, der ejer et transmissionssystem, optræder som transmissionssystemoperatør.

b) Den eller de samme personer ikke har ret til:

(i) at udøve direkte eller indirekte kontrol over et selskab, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, og samtidig udøve direkte eller indirekte kontrol over, besidde interesser i eller udøve rettigheder over for en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem

eller

(ii) at udøve direkte eller indirekte kontrol over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem og samtidig udøve direkte eller indirekte kontrol over, besidde interesser i eller udøve rettigheder over for et selskab, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver.

---

¹⁹ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 1.

c) Den eller de samme personer har ikke ret til at udpege medlemmer til tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer selskabet juridisk, for en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem, og samtidig udøve direkte eller indirekte kontrol over, besidde interesser i eller udøve rettigheder over for et selskab, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver.

d) Den eller de samme personer har ikke ret til at være medlem af tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer selskabet juridisk, for både et selskab, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, og en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem.

2. De interesser og rettigheder, der henvises til i stk. 1, litra b), omfatter bl.a.:

- (a) ejendomsret til en andel af virksomhedens selskabskapital eller driftsformue eller
- (b) stemmeret eller
- (c) beføjelse til at udpege medlemmer til tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer selskabet juridisk, eller
- (d) ret til at modtage dividende eller andre andele af udbyttet.

3. I stk. 1, litra b), henvises der med udtrykkene "selskab, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver", "transmissionssystemoperatør" og "transmissionssystem" også til de tilsvarende udtryk som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for gas og om ophævelse af direktiv 98/30/EF*.

---

* EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57.

4. Medlemsstaterne kan gøre undtagelser fra stk. 1, litra b), og stk. 1, litra c), indtil den [gennemførelsesdato + 2 år], forudsat at transmissionssystemoperatørerne ikke indgår i et vertikalt integreret selskab.

5. Forpligtelsen i stk. 1, litra a), anses for opfyldt, hvis flere selskaber, der ejer transmissionssystemer, har oprettet et jointventure, der fungerer som transmissionssystemoperatør i flere medlemsstater for de pågældende transmissionssystemer. Intet andet selskab kan indgå i dette jointventure, medmindre det er blevet godkendt som uafhængig systemoperatør i henhold til artikel 10.

6. Medlemsstaterne sørger for, at forretningsmæssigt følsomme oplysninger, jf. artikel 12, stk. 1, som indehaves af en transmissionssystemoperatør, der har indgået i et vertikalt integreret selskab, og en sådan transmissionssystemoperatørs personale ikke overføres til virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver."

(5) Som artikel 8a og 8b indsættes:

"Artikel 8a

Kontrol over transmissionssystemejere og transmissionssystemoperatører

1. Uden at Fællesskabets internationale forpligtelser herved indskrænkes, må transmissionssystemer eller transmissionssystemoperatører ikke kontrolleres af en eller flere personer fra tredjelande.

2. En aftale indgået med et eller flere tredjelande, som Fællesskabet er part i, kan betyde, at der bør gøres en undtagelse fra stk. 1.

Artikel 8b

Udpegning og certificering af transmissionssystemoperatører

1. Selskaber, der ejer et transmissionssystem, og som den nationale regulerende myndighed har certificeret efter nedenstående certificeringsprocedure, fordi det har opfyldt kravene i artikel 8, stk. 1, og artikel 8a, godkendes og udpeges som transmissionssystemoperatører af medlemsstaterne. Udpegning af transmissionssystemoperatører meddeles til Kommissionen og offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende.

2. Hvis en transmissionssystemejer eller transmissionssystemoperatør, der kontrolleres af en eller flere personer fra tredjelande i overensstemmelse med artikel 8a, ansøger om certificering, afvises ansøgningen, medmindre transmissionssystemejer eller transmissionssystemoperatøren påviser, at der ikke er mulighed for, at den pågældende organisation i strid med artikel 8, stk. 1, direkte eller indirekte kan komme under indflydelse af en operatør, der virker inden for produktion af eller forsyning med gas eller elektricitet, eller af et tredjeland; denne bestemmelse indskrænker dog ikke Fællesskabets internationale forpligtelser.

3. Transmissionssystemoperatører underretter den regulerende myndighed om enhver planlagt transaktion, der kan betyde, at deres overholdelse af artikel 8, stk. 1, eller artikel 8a må tages op til fornyet vurdering.

4. De regulerende myndigheder overvåger, at transmissionssystemoperatørerne til stadighed opfylder artikel 8, stk. 1, og artikel 8a. De indleder en certificeringsprocedure for at sikre overholdelsen:

a) når de modtager en underretning fra transmissionssystemoperatøren i medfør af stk. 3

b) på eget initiativ, når de har viden om, at en planlagt ændring i rettigheder eller indflydelse over transmissionssystemejere eller transmissionssystemoperatører kan føre til overtrædelse af artikel 8, stk. 1, eller artikel 8a, eller når de har grund til at tro, at der kan være forekommet en sådan overtrædelse, eller

c) efter begrundet anmodning fra Kommissionen.

5. De regulerende myndigheder træffer afgørelse om certificering af en transmissionssystemoperatør senest fire måneder efter modtagelsen af transmissionssystemoperatørens underretning eller efter datoen for Kommissionens anmodning. Ved udløbet af denne periode anses certificeringen for udstedt. Den regulerende myndigheds udtrykkelige eller stiltiende afgørelse kan først træde i kraft, efter at proceduren i stk. 6-9 er afsluttet, og kun hvis Kommissionen ingen indvendinger rejser.

6. Den regulerende myndighed tilsender straks Kommissionen underretning om den udtrykkelige eller stiltiende afgørelse om certificering af en transmissionssystemoperatør sammen med alle relevante oplysninger om afgørelsen.

7. Kommissionen behandler underretningen straks ved modtagelsen. Hvis Kommissionen finder, at den regulerende myndigheds afgørelse giver anledning til alvorlig tvivl om dens forenelighed med artikel 8, stk. 1, artikel 8a eller 8b, stk. 2, træffer den afgørelse om at indlede en behandling af sagen senest to måneder efter at have modtaget underretningen. I så fald anmoder Kommissionen den regulerende myndighed og transmissionssystemoperatøren om at forelægge deres bemærkninger. Hvis Kommissionen udbeder sig yderligere oplysninger, kan tomånedersperioden forlænges med to yderligere måneder at regne fra modtagelsen af fuldstændige oplysninger.

8. Hvis Kommissionen har besluttet at behandle sagen, træffer den højst fire måneder senere endelig afgørelse om:

a) ikke at rejse indvendinger mod den regulerende myndigheds afgørelse

eller

b) at kræve, at den regulerende myndighed ændrer eller annullerer sin afgørelse, hvis Kommissionen mener, at artikel 8, stk. 1, artikel 8a eller 8b, stk. 2, ikke er overholdt.

9. Træffer Kommissionen ikke afgørelse om at behandle sagen eller endelig afgørelse inden for de tidsfrister, der er fastsat i stk. 7 hhv. stk. 8, anses den for ikke at have rejst indvendinger mod den regulerende myndigheds afgørelse.

10. Den regulerende myndighed efterkommer Kommissionens afgørelse om at ændre eller annullere afgørelsen om certificering inden højst fire uger og underretter Kommissionen herom.

11. De regulerende myndigheder og Kommissionen kan fra transmissionssystemoperatører og virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, udbede sig enhver oplysning, der er relevant for varetagelsen af deres opgaver i medfør af denne artikel.

12. De regulerende myndigheder og Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

13. Kommissionen vedtager retningslinier med nærmere procedurer for anvendelsen af stk. 6-9. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 27b, stk. 3."

(6) Artikel 9, litra a, affattes således:

"a) at sikre, at systemet til stadighed kan imødekomme rimelige krav om transmission af elektricitet, og på almindelige økonomiske vilkår drive, vedligeholde og udbygge sikre, pålidelige og effektive transmissionssystemer under behørig hensyntagen til miljøet og fremme effektiv energiudnyttelse samt forskning og innovation, navnlig med henblik på at

sikre, at vedvarende energi slår igennem på markedet, og at kulstoffattig teknologi vinder udbredelse"

(7) Artikel 10 ophæves.

(8) Som artikel 10 og 10a indsættes:

"Artikel 10

Uafhængige systemoperatører

1. Hvis transmissionssystemet tilhører et vertikalt integreret selskab, når dette direktiv træder i kraft, kan medlemsstaterne gøre undtagelser fra artikel 8, stk. 1, forudsat at en uafhængig systemoperatør udpeges af medlemsstaten efter forslag fra ejeren af transmissionssystemet, og på betingelse af at udpegningen godkendes af Kommissionen. Vertikalt integrerede selskaber, der ejer et transmissionssystem, må under ingen omstændigheder hindres i at tage skridt til at opfylde artikel 8, stk. 1.

2. Medlemsstaterne må kun godkende og udpege en uafhængig systemoperatør, når:

- a) ansøgeren om operatørstatus har påvist, at selskabet overholder kravene i artikel 8, stk. 1, litra b) til d)
- b) ansøgeren om operatørstatus har påvist, at vedkommende råder over de nødvendige økonomiske, tekniske og menneskelige ressourcer til at varetage opgaverne i overensstemmelse med artikel 9
- c) ansøgeren om operatørstatus har forpligtet sig til at gennemføre en tiårig netudviklingsplan, som den regulerende myndighed stiller forslag om
- d) transmissionssystemejeren har påvist sin evne til at opfylde forpligtelserne efter stk. 6. Med dette formål skal han forelægge alle udkast til kontraktlige ordninger med det ansøgende selskab og enhver anden relevant organisation
- e) ansøgeren om operatørstatus har påvist, at han er i stand til at opfylde sine forpligtelser efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling*, herunder samarbejde med transmissionssystemoperatører på europæisk og regionalt plan.

---

* EUT L 176 af 15.7.2003, s. 1-10.

3. Selskaber, som den nationale regulerende myndighed har certificeret, fordi de har opfyldt kravene i artikel 8a og artikel 10, stk. 2, godkendes og udpeges som uafhængige systemoperatører af medlemsstaterne. Certificeringsproceduren i artikel 8b finder anvendelse.

4. Hvis Kommissionen har truffet en afgørelse efter proceduren i artikel 8b og konstaterer, at den regulerende myndighed ikke har efterkommet afgørelsen inden for to måneder, udpeger den efter forslag fra Agenturet for Samarbejde mellem Energimyndigheder og efter at have hørt transmissionssystemejeren og transmissionssystemoperatørens synspunkter inden for en frist på seks måneder en

uafhængig systemoperatør for en periode på fem år. Transmissionssystemejeren kan når som helst foreslå den regulerende myndighed, at der udpeges en ny uafhængig systemoperatør efter proceduren artikel 10, stk. 1.

5. Hver uafhængig systemoperatør er ansvarlig for indrømmelse og forvaltning af tredjepartsadgang, herunder inddrivelse af afgifter for netadgang, overbelastningsafgifter og betalinger inden for rammerne af mekanismen for kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne i overensstemmelse med artikel 3 i forordning (EF) nr. 1228/2003, samt for drift, vedligeholdelse og udbygning af transmissionssystemet og for gennem investeringsplanlægning at sikre, at systemet kan opfylde en rimelig efterspørgsel på langt sigt. Under udbygningen af nettet er den uafhængige systemoperatør ansvarlig for planlægning (herunder godkendelsesproceduren), anlæggelse og ibrugtagning af det nye infrastrukturanlæg. Under udførelsen af denne opgave optræder systemoperatøren som transmissionssystemoperatør i overensstemmelse med dette kapitel. Transmissionssystemejere må ikke stå som ansvarlige for indrømmelse og forvaltning af tredjepartsadgang og heller ikke for investeringsplanlægning.

6. Når der er udpeget en uafhængig systemoperatør, varetager transmissionssystemejeren følgende opgaver:

- a) Han bistår og samarbejder på alle relevante måder med den uafhængige systemoperatør om udførelsen af dennes opgaver, og stiller herunder navnlig alle relevante oplysninger til rådighed.
- b) Han finansierer de investeringer, som den uafhængige systemoperatør har truffet afgørelse om, og som er godkendt af den regulerende myndighed, eller samtykker i, at de finansieres af eventuelle interesserede parter, herunder den uafhængige systemoperatør. De relevante finansieringsordninger skal forelægges den regulerende myndighed til godkendelse. Inden denne godkendelse rådfører den regulerende myndighed sig med netejeren og med andre interesserede parter.
- c) Han tilvejebringer midler til dækning af erstatningsansvar i forbindelse med netaktiverne, bortset fra det ansvar, der vedrører den uafhængige systemoperatørs opgaver.
- d) Han tilvejebringer garantier, som letter finansieringen af eventuelle udvidelser af nettet, dog ikke af investeringer, hvor han i medfør af litra b) har givet sit samtykke til, at de finansieres af en interesseret part, herunder den uafhængige systemoperatør.

7. Den relevante nationale konkurrencemyndighed tildeles alle relevante beføjelser til i tæt samarbejde med den regulerende myndighed at føre effektivt tilsyn med, at transmissionssystemejeren opfylder sine forpligtelser efter stk. 6.

Artikel 10a

Udskillelse af transmissionssystemejere

1. I tilfælde hvor der er udpeget en uafhængig systemoperatør, skal transmissionssystemejere, der indgår i vertikalt integrerede selskaber, i det mindste være uafhængige, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra af andre aktiviteter, der ikke vedrører transmission.

2. For at sikre transmissionssystemejerens uafhængighed, jf. stk. 1, gælder følgende minimumskriterier:

- a) De personer, som har ansvaret for ledelsen af transmissionssystemejerens, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede elektricitetselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, distribution og forsyning af elektricitet.
- b) Der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervsmæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af transmissionssystemejerens måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt.
- c) Transmissionssystemejerens skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Dette program skal angive, hvilke særlige forpligtelser de ansatte pålægges for at opfylde dette formål. En årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger forelægges af den person eller det organ, der er ansvarlig over for den regulerende myndighed for at kontrollere overvågningsprogrammet, og denne årsberetning offentliggøres.

3. Kommissionen kan vedtage retningslinier for at sikre, at transmissionssystemejerens efterlever stk. 2 i fuldt omfang. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 27b, stk. 3."

(9) Artikel 12 affattes således:

"Artikel 12

Transmissionssystemoperatørers og transmissionssystemejerens tavshedspligt

1. Den enkelte transmissionssystemoperatør og transmissionssystemejer har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som selskabet modtager i forbindelse med udøvelsen af sin virksomhed, og skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde; navnlig må der ikke videregives forretningsmæssigt følsomme oplysninger til de øvrige dele af selskabet, medmindre det er nødvendigt for gennemførelsen af en forretningstransaktion; disse bestemmelser indskrænker dog ikke gyldigheden af artikel 18 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger. For at sikre fuld overholdelse af reglerne om informationsadskillelse må det også sikres, at transmissionssystemejerens og den resterende del af selskabet ikke anvender fælles tjenester, bortset fra rent administrative eller it-tekniske funktioner (f.eks. ingen fælles juridisk afdeling).

2. Transmissionssystemoperatøren må ikke i forbindelse med tilknyttede selskabers køb og salg af el misbruge forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som er

modtaget fra tredjepart i forbindelse med tildeling af eller forhandling om adgang til systemet."

(10) Artikel 15 ændres således:

- a) I stk. 2, litra c), indsættes følgende efter første punktum: "Distributionssystemoperatøren skal råde over de nødvendige ressourcer til at varetage disse opgaver, herunder menneskelige og fysiske ressourcer."
- b) Stk. 2, litra d), ændres således:
  - i) Sidste punktum affattes således: "Den person eller det organ, der har ansvaret for kontrollen med overvågningsprogrammet, herefter benævnt "overvågningsansvarlig", forelægger en årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger for den i artikel 25, stk. 1, omhandlede nationale regulerende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres."
  - ii) Der tilføjes følgende punktum: "Den overvågningsansvarlige er fuldt uafhængig og har til varetagelse af sin opgave adgang til alle nødvendige oplysninger hos distributionssystemoperatørerne og eventuelle tilknyttede selskaber."
- c) Som stk. 3 og 4 tilføjes:

"3. I tilfælde hvor distributionssystemoperatøren indgår i et vertikalt integreret selskab, sørger medlemsstaterne for, at distributionssystemoperatørens virksomhed overvåges, således at denne ikke kan udnytte sin vertikale integration til at forvride konkurrencen. Vertikalt integrerede distributionssystemoperatører må navnlig ikke i deres kommunikationsarbejde og identitetsstrategier skabe uklarhed om forsyningsgrenens særskilte identitet inden for det vertikalt integrerede selskab.

4. Kommissionen kan vedtage retningslinier for at sikre, at distributionssystemoperatøren fuldt og effektivt efterlever stk. 2, hvad angår distributionssystemoperatørernes fulde uafhængighed, fraværet af diskriminerende adfærd og det forhold, at det vertikalt integrerede selskabs forsyningsaktiviteter ikke må udøves på en måde, der giver selskabet urimelige fordele i kraft af den vertikale integration. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 27b, stk. 3.

(11) Artikel 17 affattes således:

"Dette direktiv er ikke til hinder for, at et selskab kombinerer driften af transmissions- og distributionssystemer, forudsat at det for hver af sine aktiviteter opfylder de relevante bestemmelser i artikel 8, 10b og 15, stk. 1."

(12) Efter artikel 22 indsættes som kapitel VIIa:

"KAPITEL VIIa

NATIONALE REGULERENDE MYNDIGHEDER

Artikel 22a

Udpegning af regulerende myndigheder og disses uafhængighed

1. Hver medlemsstat udpeger en national regulerende myndighed.
2. Medlemsstaterne garanterer de regulerende myndigheders uafhængighed og tilser, at de optræder upartisk og gennemskueligt i udøvelsen af deres beføjelser. Med dette formål sikrer medlemsstaten, at den regulerende myndighed under udførelsen af de reguleringsopgaver, som dette direktiv pålægger den, juridisk er adskilt fra og funktionelt uafhængig af enhver anden offentlig eller privat organisation, og at dens personale og de personer, der har ansvaret for dens ledelse, handler uafhængigt af enhver markedsinteresse og ikke søger eller modtager instrukser fra nogen regering eller anden offentlig eller privat organisation.
3. For at beskytte den regulerende myndigheds uafhængighed sikrer medlemsstaten navnlig:
  - a) at den regulerende myndighed har status som juridisk person, eget budget og tilstrækkelige menneskelige og finansielle ressourcer til at varetage sine opgaver
  - b) at dens ledelse udnævnes for en periode på mindst fem år, der ikke kan forlænges, og at den kun kan afsættes i embedsperioden, hvis den ikke længere opfylder de betingelser, der er fastsat i denne artikel, eller er fundet skyldig i alvorlig tjenesteforseelse.

Artikel 22b

Overordnede mål for den regulerende myndighed virke

Under gennemførelsen af de reguleringsopgaver, der er anført i dette direktiv, træffer den regulerende myndighed alle rimelige foranstaltninger for at nå følgende mål:

- a) i tæt samarbejde med agenturet, andre medlemsstaters regulerende myndigheder og Kommissionen: fremme af et indre elmarked i Fællesskabet præget af konkurrence, sikkerhed og miljømæssig bæredygtighed med en effektiv åbning af markedet for alle forbrugere og leverandører i Fællesskabet
- b) udvikling af velfungerende regionale konkurrencebaserede markeder inden for Fællesskabet med det under litra a) nævnte mål for øje
- c) afvikling af restriktioner for elhandel mellem medlemsstaterne, herunder udvikling af passende kapacitet til grænseoverskridende transmission med henblik på at imødekomme efterspørgslen, øge integrationen af de nationale markeder og skabe mulighed for uhindrede elstrømme i hele Fællesskabet
- d) sikring af, at der udvikles sikre, pålidelige og effektive systemer, fremme af energieffektivitet og systemtilstrækkelighed samt af forskning og innovation

med henblik på at imødekomme efterspørgslen og udvikle innovativ teknologi til vedvarende og kulstoffattige energiformer på både kort og langt sigt

- e) sikring af, at netoperatører får tilstrækkelige incitament, på både kort og langt sigt, til at øge effektiviteten af nettets præstationer og fremme integrationen af markedet
- f) sikring af, at deres nationale markeder fungerer effektivt, og fremme af effektiv konkurrence i samarbejde med konkurrencemyndighederne.

Artikel 22c

Den regulerende myndigheds opgaver og beføjelser

1. Den regulerende myndighed har følgende opgaver:

- a) Den sørger for, at transmissions- og distributionssystemoperatører, og givet fald systemejere, såvel som elselskaber overholder deres forpligtelser i henhold til dette direktiv og anden relevant fællesskabslovgivning, også hvad angår grænseoverskridende forhold.
- b) Den samarbejder om grænseoverskridende forhold med den eller de regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater.
- c) Den overholder og gennemfører afgørelser fra agenturet og Kommissionen.
- d) Den aflægger årsberetning om sin virksomhed og varetagelsen af sine opgaver over for de relevante myndigheder i medlemsstaterne, agenturet og Kommissionen. Denne beretning skal redegøre for, hvilke skridt der er taget, og hvilke resultater der er opnået for hver af de opgaver, der er anført i denne artikel.
- e) Den sikrer, at der ikke forekommer krydssubsidiering mellem transmissions-, distributions og forsyningsaktiviteter.
- f) Den gennemgår transmissionssystemoperatørernes investeringsplaner og vurderer i sin årsberetning disse planers forenelighed med den tiårige europæiske netudviklingsplan, jf. artikel 2c, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1228/2003.
- g) Den overvåger nettets sikkerhed og pålidelighed og gransker reglerne for netsikkerhed og -pålidelighed.
- h) Den overvåger graden af gennemsigtighed og sikrer, at elselskaberne opfylder deres forpligtelser til gennemsigtig adfærd.
- i) Den overvåger, i samarbejde med konkurrencemyndighederne, graden af markedsåbning og konkurrence på engros- og detailsalgsniveau, herunder på elbørser, privatkundepriser, andel af kunder, der skifter leverandør, andel af kunder, der afmeldes, klager fra privatkunder opstillet i en nærmere aftalt form samt enhver forvriddning eller begrænsning af konkurrencen, idet den bl.a.

fremlægger alle relevante oplysninger og oplyser de berørte konkurrencemyndigheder om relevante sager.

- j) Den overvåger den tid, det tager transmissions- og distributionsselskaberne at foretage tilslutninger og reparationer.
- k) Uden at dette berører andre nationale regulerende myndigheders kompetence, sikrer den høje standarder for forsyningspligt og offentlig service på el-området og beskyttelse af sårbare kunder, samt at forbrugerbeskyttelsesforanstaltningerne i bilag A fungerer effektivt.
- l) Den offentliggør mindst en gang om året henstillinger vedrørende forsyningsstariffernes overensstemmelse med artikel 3.
- m) Den sikrer adgang til kundernes forbrugsdata, anvendelse af en standardiseret opstilling af forbrugsdataene og adgang til data som anført under punkt h) i bilag A.
- n) Den overvåger gennemførelsen af regler for de opgaver og forpligtelser, der påhviler transmissionssystemoperatører, distributionssystemoperatører, forsyningsvirksomheder, kunder og andre markedsdeltagere i overensstemmelse med forordning 1228/2003.
- o) Den overvåger investeringer i produktionskapacitet med sigte på forsynings sikkerhed.

2. Når der er udpeget en uafhængig systemoperatør i medfør af artikel 10, skal den regulerende myndighed, foruden opgaverne i henhold til stk. 1, varetage følgende opgaver:

- a) Den overvåger, at transmissionssystemejereren og den uafhængige systemoperatør opfylder deres forpligtelser efter denne artikel, og udsteder bøder for manglende overholdelse i overensstemmelse med stk. 3, litra b).
- b) Den overvåger forbindelserne og kommunikationen mellem den uafhængige systemoperatør og transmissionssystemejereren med det formål at sikre, at den uafhængige systemoperatør overholder sine forpligtelser, og skal navnlig godkende kontrakter og fungere som mæglingsmyndighed mellem den uafhængige systemoperatør og transmissionssystemejereren i tilfælde af klager forelagt af en af disse parter henhold til stk. 7.
- c) For den første tiårige netudviklingsplan godkender den investeringsplanlægningen og den flerårige netudviklingsplan, som den uafhængige systemoperatør forelægger årligt, jf. dog proceduren i henhold til artikel 10, stk. 2, litra c).
- d) Den sikrer, at de takster for adgang til nettet, som de uafhængige systemoperatører opkræver, indbefatter en aflønning til netejereren eller netejerne, som giver et tilstrækkeligt afkast på netaktiverne og eventuelle nye investeringer i dem.

- e) Den har beføjelse til at gennemføre inspektioner i transmissionssystemejerens og den uafhængige systemoperatørs lokaler.
  - f) Den overvåger brugen af overbelastningsafgifter opkrævet af den uafhængige systemoperatør i overensstemmelse med artikel 6, stk. 6, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling²⁰.
3. Medlemsstaterne sørger for, at de regulerende myndigheder får tildelt beføjelser, der sætter dem i stand til at udføre opgaverne i stk. 1 og 2 hurtigt og effektivt. Med dette formål skal den regulerende myndigheder mindst have beføjelse til:
- a) at udstede afgørelser, der er bindende for elselskaber
  - b) i samarbejde med den nationale konkurrencemyndighed at foretage undersøgelser af, hvordan elmarkederne fungerer, og hvis konkurrencereglerne ikke er overtrådt, fastlægge relevante foranstaltninger, der er forholdsmæssige og nødvendige for at fremme effektiv konkurrence og sikre, at markedet fungerer som det skal, herunder virtuelle kraftværker
  - c) at indhente oplysninger fra elselskaber, der er relevante for udførelsen af dens opgaver
  - d) at pålægge elselskaber, der ikke opfylder deres forpligtelser efter dette direktiv eller efter afgørelser truffet af den regulerende myndighed eller agenturet, effektive, rimelige og afskrækkende sanktioner
-
- e) at udføre passende undersøgelser og udstede relevante instrukser med henblik på tvistbilæggelse i henhold til stk. 7 og 8
  - f) at godkende beskyttelsesforanstaltninger som anført i artikel 24.
4. De regulerende myndigheder er ansvarlige for at fastsætte betingelserne og vilkårene for følgende foranstaltninger eller godkende dem, før de iværksættes:
- a) tilslutning og adgang til nationale net, herunder transmissions- og distributionstariffer. Tarifferne skal være udformet således, at de nødvendige investeringer i nettene kan gennemføres på en sådan måde, at investeringerne sikrer nettenes levedygtighed
  - b) tilvejebringelse af balanceringsydelser.
5. Når de regulerende myndigheder fastsætter eller godkender tarifferne, sørger de for, at netoperatørerne får tilstrækkelige incitamenter på både kort og langt sigt til at øge effektiviteten, fremme integrationen af markederne og støtte de dermed forbundne forskningsaktiviteter.

²⁰ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 1.

6. De regulerende myndigheder skal have beføjelse til at kræve, at transmissions- og distributionssystemoperatørerne om nødvendigt ændrer de vilkår og betingelser, herunder tariffer, som er omhandlet i denne artikel, for at sikre, at disse er forholdsmæssige og anvendes på en ikke-diskriminerende måde.
7. Enhver part, der ønsker at klage over en transmissions- eller distributionssystemoperatør, kan indbringe en klage for den regulerende myndighed, som i sin egenskab af tvistbilæggelsesmyndighed skal træffe en afgørelse inden to måneder efter modtagelsen af klagen. Denne periode kan forlænges med yderligere to måneder, hvis de regulerende myndigheder ønsker yderligere oplysninger. Denne periode kan forlænges yderligere med klagerens samtykke. En sådan afgørelse har bindende virkning, medmindre og indtil den underkendes efter påklage.
8. Enhver berørt part, som har ret til at klage over en afgørelse om metoder i henhold til denne artikel eller - når den regulerende myndighed har høringspligt - over forslag til metoder, kan senest to måneder efter, at afgørelsen eller forslaget til afgørelse er offentliggjort - eller tidligere, hvis fastsat af medlemsstaterne - indgive klage med henblik på fornyet behandling. En sådan klage har ikke opsættende virkning.
9. Medlemsstaterne udarbejder passende, effektive mekanismer med henblik på regulering, kontrol og gennemsigtighed for at hindre ethvert misbrug af dominerende stilling, navnlig til skade for forbrugerne, og enhver form for aggressiv adfærd. Disse mekanismer skal tilgodese traktatens bestemmelser, særlig artikel 82.
10. Medlemsstaterne sikrer, at der træffes passende foranstaltninger, herunder at der indledes administrative eller strafferetlige procedurer i overensstemmelse med national lovgivning, over for de ansvarlige fysiske og juridiske personer, hvis bestemmelserne om fortrolig behandling i dette direktiv ikke er blevet overholdt.
11. Indbringelse af en klage, jf. stk. 7 og 8, udelukker ikke anvendelse af retsmidler i henhold til fællesskabsretten og national ret.
12. De regulerende myndigheder skal begrunde deres afgørelser.
13. Medlemsstaterne sørger for, at der på nationalt plan findes passende mekanismer, inden for hvilke en part, der er berørt af en afgørelse truffet af den nationale regulerende myndighed, har klageret ved et organ, der er uafhængigt af de berørte parter.
14. Kommissionen kan vedtage retningslinier for de regulerende myndigheders udøvelse af de beføjelser, der er beskrevet i denne artikel. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 27b, stk. 3."

Artikel 22d

Reguleringsordning for forhold på tværs af grænserne

1. De regulerende myndigheder samarbejder tæt og rådfører sig med hinanden samt giver hinanden og agenturet alle oplysninger, der er nødvendige for udførelsen af deres opgaver efter dette direktiv. Hvad de udvekslede oplysninger angår, skal den modtagende myndighed sikre den samme grad af fortrolighed, som den afgivende myndighed er forpligtet til at sikre.
2. De regulerende myndigheder samarbejder mindst på regionalt plan om at fremme indførelsen af regionale ordninger, der kan sikre en optimal forvaltning af nettet, om at opbygge fælles elbørser, om fordelingen af grænseoverskridende kapacitet og om at sikre et mindsteniveau af sammenkoblingskapacitet i regionen, som kan skabe mulighed for effektiv konkurrence.
3. Agenturet træffer afgørelse om reguleringsordningen for infrastruktur, der forbinder mindst to medlemsstater:
  - a) efter fælles anmodning fra de kompetente nationale regulerende myndigheder, eller
  - b) når de kompetente nationale regulerende myndigheder ikke har kunnet nå til enighed om en passende reguleringsordning inden seks måneder efter, at sagen blev forelagt for den sidste af disse regulerende myndigheder.
4. Kommissionen kan vedtage retningslinier for omfanget af de regulerende myndigheders pligt til at samarbejde indbyrdes og med agenturet og for, i hvilke situationer det tilkommer agenturet at træffe afgørelse om reguleringsordningen for infrastruktur, der forbinder mindst to medlemsstater. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 27b, stk. 3.

Artikel 22e

Overholdelse af retningslinier

1. Enhver regulerende myndighed og Kommissionen kan anmode agenturet om en udtalelse om, hvorvidt en afgørelse truffet af en regulerende myndighed er i overensstemmelse med de retningslinier, der er omhandlet i dette direktiv eller i forordning (EF) nr. 1228/2003.
2. Agenturet fremsætter inden fire måneder sin udtalelse over for den anmodende part (regulerende myndighed eller Kommissionen) og over for den regulerende myndighed, der har truffet den pågældende afgørelse.
3. Hvis den regulerende myndighed, der har truffet afgørelsen, ikke efterkommer agenturets udtalelse inden for fire måneder efter modtagelsen, underretter agenturet Kommissionen.
4. Enhver regulerende myndighed, der mener, at en afgørelse truffet af en regulerende myndighed ikke følger de retningslinier, der er omhandlet i dette direktiv

eller i forordning (EF) nr. 1228/2003, kan underrette Kommissionen derom inden to måneder efter datoen for den pågældende afgørelse.

5. Finder Kommissionen inden for to måneder efter at være blevet underrettet af agenturet, jf. stk. 3, eller af en regulerende myndighed, jf. stk. 4, eller, inden for tre måneder fra datoen for afgørelsen, på eget initiativ, at en afgørelse truffet af en regulerende myndighed giver anledning til alvorlig tvivl om, hvorvidt den er forenelig med de retningslinier, der er omhandlet i dette direktiv eller i forordning (EF) nr. 1228/2003, kan Kommissionen beslutte at behandle sagen. I så fald anmoder Kommissionen den regulerende myndighed og parterne i den sag, som den regulerende myndighed behandler, om at forelægge deres bemærkninger.

6. Hvis Kommissionen har besluttet at behandle sagen, træffer den højst fire måneder senere endelig afgørelse om:

a) ikke at rejse indvendinger mod den regulerende myndigheds afgørelse

eller

b) at kræve, at den regulerende myndighed ændrer eller annullerer sin afgørelse, hvis Kommissionen mener, at retningslinierne ikke er blevet fulgt.

7. Træffer Kommissionen ikke afgørelse om at behandle sagen eller endelig afgørelse inden for tidsfristerne i stk. 5 hhv. stk. 6, anses den for ikke at have rejst indvendinger mod den regulerende myndigheds afgørelse.

8. Den regulerende myndighed efterkommer Kommissionens afgørelse om at ændre eller annullere sin afgørelse inden for højst to måneder og underretter kommissionen herom.

9. Kommissionen vedtager retningslinier med nærmere procedureregler for anvendelsen af denne artikel. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 27b, stk. 3.

Artikel 22f Journalføring

1. Medlemsstaterne stiller krav om, at forsyningsselskaber sørger for, at de relevante data om alle transaktioner vedrørende elforsyningskontrakter og elderivater med engroskunder og transmissionssystemoperatører i mindst fem år holdes til disposition for den nationale regulerende myndighed, den nationale konkurrencemyndigheden og Kommissionen.

2. Disse data omfatter nærmere oplysninger om de relevante transaktioner, såsom varighed, regler om levering og afregning, mængde, datoer og tidspunkter for udførelse og transaktionspriser samt midler til at identificere den pågældende engroskunde såvel som nærmere detaljer om alle uafregnede elforsyningskontrakter og elderivater.

3. Den regulerende myndighed kan træffe afgørelse om at stille dele af disse oplysninger til rådighed for markedsdeltagerne, forudsat at forretningsmæssigt følsomme oplysninger om individuelle markedsdeltagere eller individuelle transaktioner ikke frigives. Dette stykke finder ikke anvendelse på oplysninger om finansielle instrumenter omfattet af direktiv 2004/39/EF.

4. For at sikre, at denne artikel anvendes ensartet, kan Kommissionen vedtage retningslinier, der fastlægger metoder og ordninger for journalføring samt form og indhold for de data, der skal opbevares. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 30, stk. 3.

5. Hvad angår forsyningsvirksomheders transaktioner vedrørende elderivater med engroskunder og transmissionssystemoperatører, finder denne artikel først anvendelse, når Kommissionen har vedtaget de retningslinjer, der er nævnt i stk. 4.

6. Med denne artikel indføres der ikke yderligere forpligtelser for foretagender omfattet af direktiv 2004/39/EF over for de i stk. 1 nævnte myndigheder.

7. Skal de i stk. 1 nævnte myndigheder have adgang til data, der opbevares af foretagender omfattet af direktiv 2004/39/EF, giver de efter nævnte direktiv kompetente myndigheder de ønskede data til de i stk. 1 nævnte myndigheder.

(13) Artikel 23 ophæves.

(14) Som artikel 27b indsættes:

"Artikel 27b

Udvalg

1. Kommissionen bistås af et udvalg.

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 3 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. bestemmelserne i dennes artikel 8.

3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF i overensstemmelse med samme afgørelses artikel 8."

(15) I bilag A tilføjes følgende nye afsnit:

"h) har adgang til deres forbrugsdata og skal, efter udtrykkelig aftale og gratis, kunne give ethvert selskab med forsyningsstilladelse adgang til deres egne målerdata. Den part, der er ansvarlig for dataforvaltning, har pligt til at give selskabet disse data. Medlemsstaterne fastlægger et standardformat for de pågældende data og en procedure, hvorefter leverandører og forbrugere kan få adgang til dem. Der må ikke opkræves ekstra omkostninger hos forbrugeren for denne ydelse

i) informeres fyldestgørende hver måned om det faktiske elforbrug og prisen for det. Der må ikke opkræves ekstra omkostninger hos forbrugeren for denne ydelse

j) kan skifte leverandør når som helst i årets løb, og en kundes konto hos den tidligere leverandør afregnes ikke senere end en måned efter sidste leverance fra denne tidligere leverandør."

Artikel 2

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den [18 måneder efter ikrafttrædelsen]. De meddeler Kommissionen teksten til disse bestemmelser samt en sammenligningstabel over bestemmelserne og dette direktiv.

De anvender disse bestemmelser fra den [atten måneder efter ikrafttrædelsen].

Bestemmelserne skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen de vigtigste nationale bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 3

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på [...]dagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Artikel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne
Formand
[...]
[...]

På Rådets vegne
Formand